



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



# PROPOSTA PEDAGÒGICA

# DEPARTAMENT DE DIBUIX

**Curs 2024 / 2025**

**IES de Betxí**



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



## ÍNDEX

### PROPOSTA PEDAGÒGICA DEL DEPARTAMENT DE DIBUIX

#### 1. Introducció

- 1.1 Justificació de la programació
- 1.2 Contextualització
- 1.3 Membres del Departament
- 1.4 Legislació en la qual es basa la Proposta Pedagògica del Departament.

#### 1r ESO: LABORATORI DE CREACIÓ AUDIOVISUAL

1. Presentació.
2. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació)

#### 2n i 3r ESO: EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL.

1. Presentació
2. Competències específiques.
3. Connexions de les competències específiques entre si, amb les d'altres matèries i amb les competències clau
4. Sabers bàsics.
5. Situacions d'aprenentatge.
6. Criteris d'avaluació
7. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació)
8. Criteris de qualificació
9. Metodologia. Orientacions didàctiques
10. Mesures de resposta educativa a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de desigualtats (mesures de nivell III i IV).

#### 4t ESO: EXPRESIÓ ARTÍSTICA.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



1. Presentació.
2. Competències específiques.
3. Connexions de les competències específiques entre si, amb les d'altres matèries i amb les competències clau.
4. Sabers bàsics.
5. Situacions d'aprenentatge.
6. Criteris d'avaluació
7. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació).
8. Criteris de qualificació.
9. Metodologia. Orientacions didàctiques.
10. Mesures de resposta educativa a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de desigualtats (mesures de nivell III i IV).

### 1r i 2n de BATXILLERAT: DIBUIX TÈCNIC (I i II)

1. Presentació.
2. Competències específiques.
3. Sabers bàsics.
4. Situacions d'aprenentatge.
5. Criteris d'avaluació.
6. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació).
8. Criteris de qualificació.
9. Metodologia. Orientacions didàctiques.
10. Mesures de resposta educativa a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de desigualtats (mesures de nivell III i IV).

### 2. Elements transversals

### 3. Activitats complementàries

### 4. Avaluació de la pràctica docent a través d'indicadors d'èxit

### 5. Pèrdua del dret d'avaluació continua

### 6. Llengua vehicular

## PROPOSTA PEDAGÒGICA DEL DEPARTAMENT DE DIBUIX

### 1. Introducció.

#### 1.1 Justificació de la programació.

El present document fa referència a la programació de les diferents matèries que ofereix el departament de dibuix, tant en l'Educació Secundària com al Batxillerat.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Aquesta proposta pedagògica ha de servir al docent per poder planificar i dirigir l'aprenentatge de l'alumnat en cada curs específic. Es plantejarà doncs allò que volem aconseguir (competències específiques, bàsiques i objectius); els coneixements, procediments i conductes sobre els que es treballarà (continguts); les estratègies, mètodes, activitats, instruments i mitjans que ajudaran a aconseguir-ho (metodologia); i finalment, la forma amb la que contrastarem que aquell procés que hem dissenyat serveix per a aconseguir allò que volem (avaluació).

Tot el que es planteja a nivell d'aquesta proposta es concretarà posteriorment de forma individualitzada per cadascun dels membres del professorat a la programació d'aula de cadascun dels nivells corresponents on es treballaran i es desenrotllaran les situacions d'aprenentatge.

En el desenvolupament d'aquesta proposta pedagògica es tindran en compte les característiques de l'alumnat, l'entorn, els interessos, les capacitats, etc. I donat que les característiques dels alumnes no són uniformes, la programació contempla diferents mesures d'atenció a la diversitat que ajuden, a qui ho necessita, a aconseguir els objectius i competències bàsiques de la matèria.

## 1.2 Contextualització.

L'Educació plàstica i visual es fa imprescindible en l'Educació Secundària a partir de la necessitat de l'alumnat de desenrotllar les capacitats d'expressió, anàlisi, crítica, apreciació i creació d'imatges.

Aquest desenrotllament es converteix en més necessari a mesura que augmenta la seua relació amb tot l'entorn social i cultural que l'envolta, un entorn sobresaturat d'informació visual, fins al punt de ser característic de la nostra època.

Aquesta matèria ha experimentat durant els últims decennis uns canvis espectaculars, no tant en la quantitat de nous continguts, com en l'evolució de noves tècniques i nous mitjans, a través dels quals es desenrotlla. L'accés al món de les imatges, les seues possibilitats de manipulació a través de mitjans informàtics cada dia més globalitzats, la facilitat en la creació de noves formes, la popularització de nous instruments per a la creació artística, com són l'ordinador, la fotografia digital,



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



la càmera de vídeo, etc., fa que tant els objectius i els continguts, com també la metodologia de treball, siguen susceptibles de canvis continus.

És indispensable prendre consciència de la necessitat de treballar a partir de l'entorn de l'alumnat, el món quotidià d'imatges que li proporciona la naturalesa i l'activitat i creació humanes a través de la pintura, la publicitat, l'arquitectura, el disseny gràfic i industrial, l'escultura... com també les imatges visuals, cada vegada més presents (transmeses pels diferents mitjans: Internet, cine, vídeo, fotografia i, evidentment, televisió. La referència bàsica sobre la qual treballar ha de ser que el nostre alumnat assimile tot aquest entorn amb una actitud reflexiva i crítica, i que siga capaç, a partir d'ací, d'elaborar noves propostes de treball, de crear i d'experimentar.

Com qualsevol altre llenguatge, el llenguatge plàstic i visual necessita dos nivells interrelacionats de comunicació: saber veure per a comprendre i saber fer per a expressar-se, amb la finalitat de comunicar-se, produir i crear, conèixer millor la realitat i a un mateix per a transformar-la i transformar-se. En definitiva, per a humanitzar la realitat i al mateix ser humà com a eix central d'aquesta.

En un primer nivell ens permetrà saber veure per a comprendre, açò implica la necessitat d'educar en la percepció, suposa ser capaç d'avaluar la informació visual que es rep basant-se en una comprensió estètica que permeta arribar a conclusions personals d'acceptació o rebuig, segons la pròpia escala de valors i, a més, poder emocionar-se a través de la immediatesa de la percepció sensorial per a analitzar després la realitat, tant natural com social, de manera objectiva, raonada i crítica. Adquirir aquests coneixements ha de servir perquè es creen mecanismes analítics que serveixen de filtre a tot allò que abans era assimilat de manera irreflexiva i inconscient.

En un segon nivell, permetrà afavorir la seua sensibilitat estètica i gaudir de tot allò que li ofereix l'entorn visual i plàstic. L'objectiu per al nostre alumnat és la capacitat de gaudir de tot això, ja que ens permetrà poder estimular-lo a l'adquisició de conceptes senzills o d'altres de més complexos. Al mateix temps, la plàstica ha d'incidir en la formació de codis ètics, que preparen l'alumnat com a futurs ciutadans i ciutadanes en l'ús correcte en la comunicació audiovisual.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Saber fer per a expressar-se necessita el saber anterior i pretén que l'alumnat desenrotlle una actitud d'indagació, producció i creació.

Han de ser capaços de realitzar representacions objectives i subjectives per mitjà d'uns coneixements imprescindibles, tant conceptuals com procedimentals, que els permeten expressar-se i desenrotllar el propi potencial creatiu.

Totes aquestes consideracions generals han de relacionar-se, en la mesura que siga possible, amb el patrimoni cultural i artístic de la Comunitat Valenciana i de l'Estat espanyol, amb les manifestacions de l'art popular i de l'artesanía pròpies del nostre poble.

Durant l'Educació Primària, aquesta matèria s'ha treballat de forma intuïtiva i ha donat resposta a propòsits de caire explorador com ara aprendre a veure, descobrir l'entorn o expressar-se personalment.

Enllaçant amb aquest nivell, i d'una forma progressiva, en l'Educació Secundària Obligatòria es consideren fonamentals dos tipus d'accions: les que instrumentalitzen els continguts de la matèria com a llenguatge i atenen a situacions específiques de comunicació i expressió, i aquelles altres accions que dinamitzen una part del coneixement, i desenrotllen aptituds creatives, enginy, imaginació, intuïció, actituds de reflexió i d'autonomia. Resumint, l'Educació plàstica i visual, tractarà de desenrotllar unes capacitats bàsiques: observació, atenció retentiva, memòria visual, i d'adquirir coneixements fonamentals dels llenguatges visuals: punt, línia, pla, textura, composició, color, traçats geomètrics fonamentals i tècniques instrumentals.

El llenguatge visual, més universal que el verbal, és actualment crucial com a mitjà de comunicació en la nostra cultura de la imatge.

Els nous sistemes de comunicació multi-dimensional requereixen una imaginació visual que fa imprescindible aprendre aquest llenguatge. Aquest coneixement ha de permetre assimilar l'entorn visual i plàstic amb una actitud crítica i reflexiva. L'accés amb profunditat a la realitat i la capacitat de distanciament crític respecte d'aquesta possibilitaran, en últim terme, interpretar i elaborar missatges de caire subjectiu i objectiu, per a distingir la realitat del que és mediàtic. L'apreciació i el gaudir dels valors estètics del patrimoni natural i cultural podran aconseguir-se des del



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



desenrotllament ètic d'aptituds creatives, enginy, imaginació, intuïció i actituds de reflexió i autonomia.

La percepció visual i la creació d'imatges, la lectura de formes i imatges i la producció d'obres de creació, saber veure per a comprendre i saber fer per a expressar-se són les dos línies que configuren la nostra matèria. Saber veure implica dos processos: la percepció visual immediata i la comprensió conceptual o interiorització del que es percep.

Mentre que saber fer implica igualment altres dos processos: la representació i l'expressió, els quals necessiten la instrumentació, la lectura, l'anàlisi, la interpretació i l'elaboració d'imatges.

Aquests processos permeten sistematitzar els continguts de la matèria. Segons els tres eixos que interrelacionen: la sintaxi dels llenguatges visuals i plàstics; l'exploració, l'anàlisi i l'apreciació de l'entorn visual i plàstic i la utilització i l'anàlisi de tècniques i procediments expressius.

La sintaxi dels llenguatges visuals i plàstics fa referència bàsicament al coneixement dels elements del codi visual. Convé començar per l'estudi i la comprensió dels elements que configuren el llenguatge visual i plàstic per a arribar després a articular-lo en distintes composicions amb una finalitat expressiva o descriptiva, i a l'anàlisi estructural dels distints missatges visuals transmesos per diferents mitjans d'expressió i de comunicació.

Quant a l'exploració, anàlisi i apreciació de l'entorn visual i plàstic, convé partir de determinats aspectes de l'entorn natural i cultural de l'alumnat.

L'artesania i la imatge personal han de ser punt de partida per a millorar gradualment la pròpia percepció de la realitat fins a arribar a una anàlisi i apreciació, de caràcter més general, dels valors emotius i funcionals de les imatges i les formes.

La utilització i l'anàlisi de tècniques i procediments expressius comencen amb l'experimentació manual amb materials, que s'uneixen a procediments d'anàlisi de les distintes tècniques i els distints materials de l'expressió plàstica i visual.

Els continguts es presenten conjuntament en conceptes, procediments i actituds, valors i normes. No obstant això, pel fet de ser una matèria procedimental, el



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



desenrotllament i l'aprenentatge dels conceptes s'ha de dur a terme per mitjà dels procediments (instrumentació i tècniques) i dels aspectes actitudinals.

El currículum és continu al llarg de l'etapa, de tal manera que en cada curs s'han de revisar continguts del curs anterior, i s'ha d'establir al mateix temps una escala gradual de complexitat. En el segon curs de l'ESO, s'inicia el procés de sensibilització cap al contingut plàstic i l'acostament al significat dels missatges visuals. Es tracta que l'alumna i l'alumne comencen a diferenciar i reconèixer els elements bàsics del codi visual i adquiren certes habilitats en l'ús dels diferents mitjans expressius o destreses del llenguatge plàstic. Durant el tercer curs, l'alumnat ha de progressar en els coneixements sobre la percepció, analitzar el seu entorn natural i cultural i sintetitzar els elements constitutius, en un procés creatiu personal. En el quart curs, les alumnes i els alumnes han d'aprofundir en els continguts dels cursos anteriors i valorar el significat estètic i cultural de les distintes manifestacions plàstiques de l'entorn.

Finalment, el desenrotllament dels continguts de la matèria, en les seues dos línies de saber veure per a comprendre i de saber fer per a expressar-se, no té com a objectiu final la formació d'artistes, ni una formació acadèmica molt especialitzada, que és l'objectiu d'estudis posteriors, però sí que ha de contribuir al desenrotllament d'aquelles capacitats de les alumnes i els alumnes que els permeten una formació professional de base dins del camp de l'expressió plàstica, i en tot el seu ventall de possibilitats: publicitat, còmic, televisió, cine, fotografia, disseny, dibuix, pintura, escultura i arquitectura.

D'altra banda, els criteris d'avaluació estableixen els tipus i el grau d'aprenentatge que s'espera que haja aconseguit respecte a les capacitats expressades pels objectius generals d'aquesta matèria.

Aquests criteris són, per tant, un instrument per a l'avaluació formativa, perquè ofereixen al professorat indicadors de l'evolució en els successius nivells d'aprenentatge del seu alumnat, amb la consegüent possibilitat d'aplicar mecanismes correctors sobre les insuficiències advertides.

Al mateix temps, constitueixen una pauta orientadora d'avaluació de tipus general, així com una referència bàsica per a concretar en les programacions didàctiques.





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Amb tot, aquests criteris són un referent fonamental de tot el procés interactiu d'ensenyança i aprenentatge. A través d'aquestes ferramentes es valora la utilitat de tots els elements que incideixen en el mencionat procés.

Per tot això, s'indica la conveniència de preveure una primera fase de diagnòstic que tendisca a identificar la situació inicial de l'alumnat en relació amb les capacitats que es pretenen desenrotllar. A partir d'aquest punt inicial, es procedeix a estudiar i interpretar totes aquelles altres dades i informacions que permeten entendre i valorar l'evolució experimentada en els esquemes de coneixement d'aquest alumnat, d'una manera contínua i diferenciada.

### **1.3 Membres del Departament.**

Enguany el Departament de Plàstica i Dibuix està conformat pel següent professorat amb els seus corresponents càrrecs, les seues corresponents assignatures i els seus corresponents grups:

- Gemma Ninot Alagarda. Vicedirectora, Coordinador de l'ESO i professora de:
  - L'optativa d'Expressió Artística a 4t ESO.
  - DT I en 1r de Batxillerat.
- Miguel Ángel Ros Palanca. Cap de Departament i professor de:
  - EPVA a 2n ESO A, B i C.
  - EPVA a 3r ESO A, B, C i D
  - DT II en 2n de Batxillerat.

### **1.4 Legislació en la qual es basa la Proposta Pedagògica del Departament.**

Aquesta Proposta Didàctica es basa en els articles, reial decrets i decrets que s'especifiquen a continuació:

- Article 4.5 del Decret 104/2018, de 27 de juliol que desenvolupa els principis d'equitat i inclusió del sistema educatiu valencià.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



- Article 14 de l'ordre 20/2019, de 30 d'abril, sobre adequació personalitzada de les programacions didàctiques.
- El Reial decret 217/2022, de 29 de març, estableix l'ordenació de les ensenyances mínimes de l'Educació Secundària Obligatòria (BOE 76, 30.03.2022) i la seua correcció d'errades. Serà aplicable en els cursos primer i tercer a partir del curs 2022-2023
- El Reial decret 243/2022, de 5 d'abril, estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes del Batxillerat (BOE 82, 06.04.2022) i serà aplicable en el primer curs a partir del curs 2022-2023
- El Decret 107/2022, de 5 d'agost que estableix l'ordenació i currículum de l'ESO.
- El Decret 108/2022, de 5 d'agost que regula l'ordenació i el currículum de batxillerat.

## **1r ESO: LABORATORI DE CREACIÓ AUDIOVISUAL.**

### **1. Presentació**

En aquest nivell hem de recalcar que enguany no tenim alumnat matriculat a l'optativa de 1r ESO. Per la qual cosa no es podrà tractar a la Proposta didàctica els apartats que vorem més endavant amb assignatures de cursos posteriors. Però, com que sí que hi ha un alumne de 2n ESO que la porta pendent de cursos anteriors, tractarem en aquest nivell el tema dels instrument d'avaluació sobretot enfocats a la recuperació de pendents.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



## 2. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació)

Recuperació de pendents

Els alumnes que tinguen aquesta assignatura pendent deuran fer una prova pràctica que es realitzarà entre el 3 i 14 de Febrer de 2025. La prova tindrà dues parts, la resolució a casa dels projectes pràctics que el departament determine, i unes qüestions teòric-pràctiques referent als projectes elaborats. Els projectes hauran d'entregar-se el dia i hora de l'examen, i no en un altre moment.

La nota final serà l'obtinguda a la prova (projectes i examen), que es qualificarà de 0 a 10

S'avisarà als alumnes que tinguen aquesta assignatura pendent de les dates de recuperació. Segons el decret 38/2017 del 4 d'octubre, el departament proposa els projectes pràctics com a programa de reforç. A l'alumnat se li informarà de com contactar amb el departament de dibuix per poder dur a terme un seguiment de la recuperació i per si tenen alguna qüestió que solucionar, ja que el professorat del departament els poden ajudar.

**El treball elaborat pel departament per a aquest programa de reforç comptarà un 40% de la nota, l'altre 60% serà de l'examen. L'alumnat que obtinga com a mínim una nota de 5 apareixerà com apte.**

## 2n i 3r ESO: EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL.

### 1. Presentació

L'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual engloba els sabers de diferents llenguatges que proporcionen a l'alumnat l'oportunitat d'expressar idees, emocions i sentiments a través de creacions artístiques que constitueixen un dels trets fonamentals de la cultura i del desenvolupament de la humanitat.

El llenguatge plàstic ens permet modelar i transformar elements a través de l'experimentació, creant propostes artístiques noves i desenvolupant la capacitat d'expressió de l'ésser humà.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Vivim immersos en un món envoltat d'imatges. El llenguatge visual i audiovisual posseeix una gran rellevància social i mai abans s'havia mostrat tan necessària una educació completa que contribuïska a l'alfabetització visual. Aquesta formació proporcionarà a l'alumnat els recursos i eines necessaris per a identificar els codis propis del llenguatge i, així, poder detectar estereotips, prejudicis, convencionalismes i missatges que atempten contra la diversitat personal i cultural.

Aquestes eines pròpies dels llenguatges plàstic, visual i audiovisual permetran a l'alumnat comunicar-se i expressar amb criteri les seues idees i emocions, desenvolupant la seua pròpia identitat i contribuint a les relacions intrapersonals i interpersonals. A més, vincularà al seu coneixement la consciència del patrimoni cultural i artístic.

Aquesta aportació donarà a l'alumnat l'oportunitat de conèixer nombrosos referents artístics i establir vincles entre diferents llenguatges i disciplines artístiques que enriquiran la seua percepció i les seues pròpies creacions. A més, contribuiran al seu desenvolupament competencial, afavorint l'eliminació de barreres socials i desenvolupant una actitud crítica amb les possibilitats transformadores d'un mateix i de la societat.

Aquesta matèria ha sigut vertebrada tenint en consideració l'etapa anterior de primària, amb la pretensió de crear una construcció significativa i progressiva dels sabers, tenint en compte el desenvolupament cognitiu de l'alumnat.

Els criteris d'avaluació formulats són derivats de les competències específiques que segueixen una estructura escalonada adequada a l'etapa d'escolarització i la seua maduració, amb vinculació amb els descriptors del perfil d'eixida. A més, edifica un pilar bàsic per a abordar sabers futurs relacionats amb la resta de les matèries i l'àmbit artístic i expressiu.

La matèria d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, a través del seu llenguatge universal i transversal, facilita l'assoliment i desenvolupament dels objectius generals d'etapa, ja que promou una actitud oberta i col·laborativa, i una contínua acció que impulsa la construcció d'una cultura artística sostenible, igualitària i integradora. Les Competències Específiques, que s'articulen a partir de la Competència Clau



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Consciència i expressions culturals, abasten sabers contextualitzats que incrementen la consciència de l'alumnat, habilitats que desperten els seus talents i interessos, i actituds positives que es promouen a través de la pràctica artística.

Els sabers essencials es vertebran en dos blocs subdividits en dos subblocs cadascun:

El bloc 1, Percepció i Anàlisi, fomenta l'experiència perceptiva a través de l'estudi i anàlisi de l'alfabetització visual i audiovisual, i l'exploració del patrimoni cultural i artístic de les diferents èpoques històriques i contextos inclosa la contemporaneïtat artística, aportant coneixements necessaris per al desenvolupament integral de l'alumnat. Aquest primer bloc té dos subblocs diferenciats: Exploració i interpretació de l'entorn, que fa referència al contacte amb el context cultural i artístic, i Alfabetització visual i audiovisual, en el qual s'aborden els continguts necessaris per a analitzar i apreciar aquest entorn.

El bloc 2, Experimentació i creació, fomenta l'experiència creativa. Aquest bloc també es divideix en dos subblocs: L'experiència artística a través de processos de producció artística, experimentant amb diverses tècniques, procediments, materials i contextos, i l'experiència social, que fomenta la participació i interacció social en projectes artístics col·lectius.

Aquesta organització respon a un model competencial per a un desenvolupament personal integral de l'alumnat que impulse el seu creixement i maduració i fomenta una actitud oberta a l'aprenentatge que l'acompanye al llarg de la seua vida acadèmica, així com en altres parcel·les socials i quotidianes. El caràcter pràctic i divers de la matèria li confereix una aptitud didàctica per a treballar temes transversals que dotarà l'alumnat de capacitats que contribuïsquen a enfrontar-se, de manera individual o col·lectiva, als reptes del segle XXI.

En les diferents propostes de projectes artístics que es generen a l'aula se seleccionaran els sabers indispensables per a adquirir les competències específiques.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Els criteris d'avaluació com a element curricular prescriptiu garanteixen que tot l'alumnat siga avaluat amb els mateixos paràmetres, garantint la igualtat i l'equitat en aquest procés. Aquests estan redactats en manera competencial per a afavorir l'avaluació en aquests termes i proporcionen indicadors del grau de consecució i adquisició de les competències en els diferents cursos en què s'imparteix l'assignatura.

L'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual fomentarà la creació de situacions d'aprenentatge que faciliten trobades entre l'alumnat i el seu context de creació i expressió artística, l'objectiu de la qual serà l'estimulació de la seua identitat artística, i que afavoriran la seua autoestima i el seu creixement personal, impulsant l'atreviment a mirar, indagar i descobrir. Aquestes situacions d'aprenentatge seran el mitjà perfecte per a desenvolupar projectes innovadors, interdisciplinaris i internivell on es conjuguen coneixements propis d'altres matèries i es facilite, des d'una perspectiva inclusiva, l'accés, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat. Aquestes situacions es desenvoluparan en contextos on la gestió de l'error forme part del procés d'ensenyament-aprenentatge i on, a més, es desafiarà l'alumnat a situacions dissenyades perquè siguen resoltes en termes de sostenibilitat, contribuint així a una formació global i a una educació mediambiental i responsable de l'alumnat.

## **2. Competències específiques.**

### 2.1. Competència específica 1

Analitzar de manera crítica i argumentada diferents propostes artístiques, contemporànies i d'altres èpoques, identificant, a través de diferents canals i contextos, referències socioculturals, funcionalitats i elements de contingut del patrimoni i de la cultura visual i audiovisual.

#### 2.1.1. Descripció de la competència 1.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Per a garantir l'accés a la cultura de l'alumnat de secundària, es planteja aquesta competència com a mitjà d'interacció de l'alumnat amb el patrimoni artístic i la cultura visual i audiovisual.

El treball amb referents contemporanis permet explorar missatges propis d'aquest segle, pròxims a les inquietuds i pensaments del present, afavorint la seua connexió amb elements propis d'altres contextos temporals i geogràfics, des d'una posició de respecte a la diversitat.

Suposa, a més, entendre i interpretar les imatges com a portadores de significats culturals, a través dels quals es generen identitats individuals i col·lectives. Implica activar estratègies per a reconstruir el significat de les imatges a partir del seu context, formulant hipòtesis sobre la intenció comunicativa que subjau en aquestes i els valors als quals contribueixen. Aquests processos d'anàlisi i argumentació requereixen posicionaments crítics respecte als prejudicis i estereotips, des del respecte a la diversitat personal i cultural.

La identificació de les referències socioculturals i elements de contingut de la cultura visual i audiovisual i del patrimoni local i global proporcionarà a l'alumnat la possibilitat de relacionar els elements propis de la cultura local amb els d'altres cultures per a desenvolupar una sensibilitat artística i cultural des del respecte a la diversitat. Aquesta competència permet no només conèixer i valorar el patrimoni local a partir del context en el qual aquest s'ha desenvolupat, sinó també obrir-se a altres societats i cultures, mostrant interès cap a aquestes.

Els diferents canals i contextos són els mitjans i espais que l'alumnat utilitzarà per a accedir a la cultura visual i audiovisual i el patrimoni historicoartístic tant local com global. S'entén com a canals els recursos físics utilitzats per a l'observació de les propostes a través de diferents mitjans i formats. Els contextos s'entenen com els espais d'experiència i de reconeixement de l'entorn que poden ser contextos físics com l'aula, museus o bé virtuals.

## 2n curs

En finalitzar aquest curs l'alumnat haurà indagat sobre diverses propostes artístiques amb l'objectiu d'extraure informació a través de diferents canals. Això li permetrà



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



desenvolupar un criteri propi que li proporcione les eines i recursos necessaris per al gaudi i apreciació dels elements del patrimoni cultural, inclosa la contemporaneïtat artística. Aquest coneixement possibilitarà l'enriquiment de les seues pròpies propostes creatives.

### 3r curs

En finalitzar el tercer curs l'alumnat sabria identificar i seleccionar els elements particulars de les diferents manifestacions artístiques de caràcter local o global desenvolupades en diferents contextos geogràfics i històrics. Per a això ha de saber distingir la informació extreta dels diferents canals i poder així argumentar el seu propi discurs i desenvolupar la seua identitat personal.

#### 2.2. Competència específica 2.

Compartir idees i opinions usant la terminologia específica de l'àrea en la comunicació de les experiències d'apreciació i creació artística.

##### 2.2.1. Descripció de la competència 2.

La integració dels sabers parteix d'una construcció adequada del llenguatge, és a dir, per a poder constituir un saber necessitem recursos lingüístics per a la descripció, l'anàlisi, l'expressió o la formulació d'idees entre altres. Per tant, és imprescindible que l'alumnat conega la terminologia específica de l'àrea per a poder acostar-se i aprofundir en la cultura visual i audiovisual i del patrimoni artístic.

La creació artística va més enllà del desenvolupament material d'una obra, ja que la fase de creació implica necessàriament l'argumentació a l'hora del desenvolupament d'una idea i la reflexió i l'anàlisi al llarg de tot el procés creatiu. És en l'expressió de les experiències d'apreciació i creació on l'alumnat tindrà l'oportunitat de posar en marxa aquesta sèrie d'accions que permeten desenvolupar el pensament propi, crític i divergent. Això últim resulta una condició indispensable perquè els aprenentatges vinculats a les arts es conceben com a generadors de coneixement i no solament com a impulsors de destreses.



Es tracta, doncs, que l'alumnat utilitze de manera conscient i adequada el llenguatge específic de l'àrea a l'hora d'explicar conceptes, plantejar reflexions o manifestar opinions sobre el procés creatiu i de tots els elements que el configuren.

#### 2n curs

En finalitzar aquest curs l'alumnat hauria adquirit un vocabulari específic de l'àrea que li permetrà expressar-se de manera apropiada en un procés de comunicació oral i escrita que al seu torn li permetrà valorar l'experiència d'apreciació dels diferents referents artístics. Així mateix, disposaria dels recursos necessaris per a contrastar i establir diàlegs respectuosos amb la diversitat creativa.

#### 3r curs

En aquest nivell l'alumnat hauria de fer ús del llenguatge específic de l'àrea amb destresa, de manera que puga valorar i emetre arguments amb esperit crític que li permetrà comunicar-se en els processos de treball, afavorint així el discurs i el debat de manera lògica davant qualsevol experiència d'apreciació i creació.

### 2.3. Competència específica 3.

Comunicar idees, sentiments i emocions, experimentant amb els elements del llenguatge visual i amb diferents tècniques i materials en l'elaboració de pràctiques artístiques i creatives.

#### 2.3.1. Descripció de la competència 3.

La creació i la posterior transmissió de missatges i idees referides a temàtiques d'interès públic o de rellevància personal implica el reflex conscient o inconscient d'aspectes emocionals i una percepció pròpia davant de l'entorn i les situacions viscudes. L'acte mateix de comunicar porta implícits una intencionalitat com és convertir un producte d'elaboració en objecte de valoració i crítica per part d'un públic receptor.

Es considera que la finalitat última de la competència específica descrita ha de ser que una idea o projecte creatiu es materialitze en productes concrets amb un objectiu clar com és el comunicatiu.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



La producció artística en tots els seus vessants implica l'ús i experimentació amb materials i eines pròpies de l'àrea o matèria, que són múltiples i variats. L'elaboració de propostes a partir de l'experimentació amb diversitat de formats, inclosos els propis de la contemporaneïtat, permet explorar discursos relacionats amb temàtiques actuals i aspectes propis de la societat del segle XXI.

El llenguatge visual és el codi emprat per a l'elaboració, transformació i anàlisi d'obres plàstiques i creatives. Es consideren elements bàsics configuratius i expressius, amb capacitat comunicativa el punt, la línia, la textura i el color tant en produccions bidimensionals com tridimensionals, ja que la capacitat comunicativa aglutina ambdues.

Amb l'ús de la imaginació i del pensament, divergent o convergent, i una intencionalitat clara, es crea una base per al desenvolupament d'estratègies d'interacció, participació i col·laboració. En cada nivell educatiu es reforcen aspectes concrets que incideixen en el coneixement d'una identitat personal pròpia i, per extensió, en l'exploració del món que ens envolta. Es creix compartint propostes creatives i enumerant els passos seguits en la cerca de solucions originals que permeten integrar millor l'aprés i aplicar-lo posteriorment en l'enfrontament a nous reptes. S'avança incidint en el domini de les tècniques i de l'ús dels recursos disponibles, en l'elaboració de projectes, i en la comprensió i el respecte de diferents propostes i plantejaments, harmonitzant-les si és possible amb les pròpies.

## 2n curs

En aquest nivell l'alumnat disposaria de les eines necessàries per a contribuir al desenvolupament de propostes artístiques, a través de l'experimentació amb les diverses tècniques i materials, incloses les pròpies de la contemporaneïtat, que al seu torn li proporcionaran indicadors per a la posterior lectura de les citades produccions artístiques. Al llarg del curs el mateix alumnat serà cada vegada més exigent tant en el procés de comunicació, expressió, elaboració i creació com en el resultat de les seues pròpies produccions creatives.

## 3r curs



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



En aquest nivell l'alumnat hauria consolidat hàbits que li generaran seguretat i confiança en si mateix, potenciant la seua autonomia a l'hora de seleccionar una tècnica o una altra i la seua correcta utilització, així com l'ús adequat i responsable dels materials, en funció de la seua pròpia identitat i discurs a través dels diferents mitjans de l'obra artística creada.

#### 2.4. Competència específica 4.

Seleccionar de manera responsable i autònoma recursos digitals aplicats a la percepció, la investigació i la creació en el desenvolupament de propostes i projectes artístics, desenvolupant una identitat i criteri propi en el consum responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.

##### 2.4.1. Descripció de la competència específica 4.

La importància d'adquirir una competència digital en l'àrea de l'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual resideix en la creixent vinculació, quasi permanent, de les tecnologies amb la vida de l'alumnat, la qual cosa implica que aquestes adquirisquen un protagonisme rellevant tant en l'educació formal com informal.

L'ús de les TIC en educació es concreta en el marc de referència del Marc de la Competència Digital docent i la competència digital del professorat (DigCompEdu) i s'aborda tant des de l'alfabetització (saber identificar, localitzar, recuperar, emmagatzemar, organitzar i analitzar la informació digital, avaluant la seua finalitat i rellevància) com en la comunicació a l'hora d'elaborar productes i produccions creatives.

Els entorns virtuals d'aprenentatge, les eines TIC, les comunitats i xarxes per a la difusió de les produccions, requereixen un acostament respectuós, crític i d'acord amb la normativa vigent de llicències d'ús, drets d'autoria, protecció de dades i propietat intel·lectual. La construcció d'una identitat digital respectuosa i sostenible implica, a més de prendre decisions sobre el correcte ús de les eines, desenvolupar



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



una personalitat íntegra que evite la discriminació en les xarxes i fomenti un ús contrastat i inclusiu d'aquestes.

### 2n curs

En aquest nivell el desenvolupament de la competència digital es fonamenta a indagar els recursos existents, coneixent i seleccionant els més adequats tant en la part d'accés a propostes culturals i artístiques, i la investigació com en la creació de produccions individuals i col·lectives. El coneixement de la normativa vigent que implica la construcció de la identitat digital s'aplicarà als bons usos dels recursos tecnològics.

### 3r curs

En aquest nivell, l'alumnat hauria adquirit major coneixement respecte als entorns virtuals d'aprenentatge, realitzant seleccions argumentades de fonts i usos de recursos TIC sobre la base de les seues necessitats, tant en la investigació com en la producció de propostes creatives. A més, hauria consolidat la seua identitat digital sent capaç de realitzar un consum conscient, responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.

## 2.5. Competència específica 5.

Crear produccions artístiques col·lectives, ateses les diferents fases del procés creatiu i aplicant els coneixements específics adquirits.

### 2.5.1. Descripció de la competència 5.

La producció visual i audiovisual en diferents suports o mitjans comporta una planificació prèvia. Les estratègies utilitzades per a desenvolupar projectes artístics col·lectius es recolzen en una adequada planificació de les fases del treball, distribució equitativa de tasques i assumptió de rols entre l'alumnat participant en el projecte, orientat tot això a l'assoliment d'objectius compartits.

La reflexió continuada durant el procés és de summa importància, així com la comunicació i el respecte per les aportacions de les diferents persones que



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



intervenen en aquest. Aquesta competència específica és fonamental per a l'aprenentatge, perquè inclou estratègies de cooperació i socialització entre altres.

#### 2n curs

finalitzar aquest curs l'alumnat hauria adquirit recursos i desenvolupat habilitats socials mitjançant el procés col·lectiu de creació de produccions artístiques a través de la relació dels coneixements específics adquirits anteriorment i durant el procés creatiu. A més, disposaria de les eines que li permeten explicar les diferents fases del procés a la comunitat educativa, argumentant i proposant millores tant de la seua aportació com de la d'altres participants. L'alumnat hauria desenvolupat una actitud crítica en relació a l'ús adequat dels materials atenent a principis de sostenibilitat.

#### 3r curs

En aquest nivell l'alumnat hauria consolidat els coneixements específics adquirits durant la creació de produccions artístiques col·lectives. Aquestes experiències artístiques permetran a l'alumnat aplicar amb seguretat aquests coneixements per a desenvolupar les seues pròpies idees i comunicar-les a través de mitjans gràfics o textuais a la resta de la comunitat. Per aquesta via es contribueix així als objectius del projecte col·lectiu que atendran els principis de sostenibilitat, sent una prioritat el consum responsable i la gestió dels residus materials generats.

### **3. Relació de les competències específiques entre sí, amb les altres matèries i les competències clau.**

#### 3.1. Relació entre les competències específiques.

En el procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat les diferents competències específiques contribueixen de manera integradora al desenvolupament competencial. Totes les competències específiques de l'àrea estan relacionades entre si. Aquestes competències es presenten organitzades al voltant de dos processos diferenciats, però complementaris: apreciació i creació, totes dues dimensions imprescindibles per al desenvolupament de l'alumnat.

Les competències fan referència a l'experiència d'apreciació i anàlisi d'obres culturals visuals i audiovisuals i del patrimoni artístic inclosa la contemporaneïtat (CE1) que afavorirà l'interés i el desenvolupament de la creació en la pràctica



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



artística individual o col·lectiva de l'alumnat (CE3) (CE5). D'aquestes experiències d'apreciació i creació s'impulsarà la importància de la comunicació utilitzant un llenguatge correcte i específic de l'àrea (CE2) i la utilització dels mitjans digitals i informàtics (CE4) que contribueixen en la part d'investigació i proporcionen eines fonamentals per a la creació.

### 3.2. Relacions o connexions amb les CE d'altres matèries de l'etapa.

Quant a la resta de matèries, la vinculació amb Educació Plàstica, Visual i Audiovisual pot establir-se des de diverses perspectives. El fet d'utilitzar referents artístics, tant del patrimoni cultural com, especialment, els contemporanis, pot servir de nexa d'unió de sabers integrats. Per tant, es poden detonar seqüències didàctiques, així com vincular continguts propis amb totes les assignatures tant d'àmbit humanístic com lingüístic i científicotecnològic. Els referents de la cultura visual i artística, que hibrida sabers i utilitza recursos d'experimentació científica, documentació i altres camps de coneixement representats en les diferents matèries que s'imparteixen en l'educació secundària, aporten la visió de les creadores i creadors treballant de la mà amb professionals de sectors diversos, representats en les diferents àrees de coneixement. Especialment la contemporaneïtat, aborda els reptes i temàtiques del present, de manera que aporta una visió metafòrica i procedimental especialment adequada per a les matèries de valors. El llenguatge visual i audiovisual serveix, així mateix, per a comunicar efectivament en qualsevol disciplina, a més de ser contingut propi, i juntament amb la capacitat de representació gràfica i visual de conceptes, suposen eines d'investigació, anàlisi i expressió aplicables a qualsevol disciplina. En aquest sentit, analític i expressiu, la importància de l'element lingüístic en qualsevol procés de creació vincula les àrees de llengües amb les artístiques de manera que suposen un enriquiment mutu.

### 3.3. Relacions o connexions amb les competències clau.

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X	X	X		X	X		X

CE2	X	X						X
CE3	X		X				X	X
CE4	X	X	X	X	X	X		X
CE5	X		X		X	X	X	X

Competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic:

- CCL: Competència en comunicació lingüística
- CP: Competència plurilingüe
- CMCT: Competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia (STEM, per les seues sigles en anglès).
- CD: Competència digital
- CPSA: Competència personal, social i d'aprendre a aprendre
- CC: Competència ciutadana
- CE: Competència emprenedora
- CCEC: Competència en consciència i expressió culturals

La competència clau en comunicació lingüística es vincula amb totes les competències específiques ja que es desenvolupa a cada moment de la pràctica a l'aula i a través de totes les propostes de percepció i anàlisi; creació i experimentació. L'ús del llenguatge de manera correcta i adequada i l'ús de la terminologia específica de l'àrea són necessaris a cada moment de la pràctica docent d'educació plàstica, visual i audiovisual tant en l'experiència de percebre i analitzar com en el procés de crear i experimentar.

Quant a la competència clau plurilingüe, es relaciona amb les competències específiques, ja que el treball amb referents artístics i continguts culturals i del patrimoni i la contemporaneïtat (CE01) de zones geogràfiques diverses, locals o globals i l'accés a la informació en llengües diferents (CE4) comporta respectar la diversitat lingüística i cultural de l'entorn. A través de la creació artística individual o



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



col·lectiva (CE3) (CE5) es fomenta una actitud positiva en l'expressió de judicis i opinions i es promou una comunicació sensible a la diversitat cultural i social (CE2). L'estreta correspondència entre processos compartits de la ciència i l'art com la investigació i l'experimentació fan que la competència clau matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria es relacionen íntimament amb les competències específiques d'aquesta matèria. L'experiència d'observació, investigació i anàlisi del patrimoni artístic i la contemporaneïtat (CE1) i la fase de creació i experimentació creativa (CE3) (CE5) desenvolupen els processos del pensament científic. La relació amb la tecnologia sorgeix del desenvolupament d'habilitats en el maneig d'eines digitals i TIC (CE4) en els processos creatius.

La competència clau digital està vinculada a les competències específiques, ja que els entorns virtuals d'aprenentatge suposen el mitjà per a acostar els continguts de la cultura visual, audiovisual, del patrimoni i també de la contemporaneïtat (CE1). Aquesta competència està molt associada a la resta de competències específiques, ja que la matèria conté sabers específics de la cultura audiovisual (CE4) potenciant habilitats en l'ús d'eines TIC en el desenvolupament de creacions artístiques tant individuals com col·lectives (CE3) (CE5).

El desenvolupament de la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre en la pràctica artística, (CE3) (CE5) suposa l'experiència d'enfrontar-se a reptes i presa de decisions individuals i col·lectives, mantenint una posició de respecte, diàleg i assertivitat amb els altres utilitzant de forma adequada el llenguatge (CE2) igual que en l'experimentació amb l'ús dels mitjans multimèdia i TIC (CE4). La immersió en l'art i la cultura visual i audiovisual i del patrimoni incloent la contemporaneïtat, suposa un bagatge cultural per a l'alumnat que li proporcionarà autonomia i riquesa en el seu desenvolupament personal.

La competència clau ciutadana contribueix a l'aproximació a l'art i al patrimoni cultural i artístic de totes les èpoques inclosa la contemporània, la comprensió dels fets històrics i socials més rellevants suposa per a l'alumnat comprendre la importància de la cultura artística per a ser incorporada a una construcció de l'ésser com a individu i com a part de la societat (CE1). Compartir idees i opinions a través de la comunicació oral (CE2) en contextos d'aprenentatge de creació artística,





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



individuals o col·lectius, (CE1) (CE3) (CE5) amb propostes de diferents temes de rellevància social implica reflexionar sobre els diferents reptes del segle XXI, des d'una perspectiva inclusiva, multicultural, igualitària i sostenible.

El coneixement de les creacions artístiques culturals i del patrimoni artístic i contemporani (CE1) contribueixen en el desenvolupament de la competència clau emprenedora, ja que suposa encuriosir i la indagació en la iniciació de projectes innovadors i creacions artístiques sostenibles que afavoreixen el creixement i l'autonomia de la identitat personal. La posada en marxa d'aquests projectes artístics individuals o col·lectius (CE3) (CE5) comporta un procés de socialització que afavoreix la comunicació (CE1) i la presa de decisions durant tot el procés creatiu.

La competència clau en consciència i expressió cultural es troba inherentment relacionada amb la resta de competències clau pel seu caràcter transversal i interseccional. Per això, d'igual manera està relacionada amb les competències específiques de la matèria d'Educació Plàstica Visual i Audiovisual.

El coneixement del patrimoni històric i de la cultura artística contemporània (CE01) afavoreix el desenvolupament d'aquesta competència i al seu torn facilita l'experimentació a través del procés d'expressió creativa (CE3) (CE5),

## **4. Sabers bàsics.**

### **4.1. Introducció.**

La matèria d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual abasta multitud de sabers de diferents llenguatges com ara dibuix tècnic i artístic, pintura, escultura, còmic, il·lustració, publicitat, fotografia, cinema, disseny, decoració, multimèdia, arquitectura, enginyeries, entre altres. Això implica que al seu torn la creació artística desenvolupe nombroses capacitats, competències i destreses segons es treballa l'un o l'altre dels llenguatges esmentats.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Les produccions artístiques creades a l'aula se sustentaran sobre una base de sabers teòrics i pràctics fonamentals per al bagatge de l'alumnat i a més contribuiran a la identificació i anàlisi del patrimoni històric artístic.

Els sabers teòrics es consolidaran amb el desenvolupament pràctic a través de les diferents tècniques artístiques emprades. La destresa en la tècnica i el desenvolupament d'habilitats en aquestes és essencial per a enfortir la intencionalitat comunicativa en les obres o produccions, i, a més, per a la transformació artística d'una cosa en una altra. La tècnica contribuirà a la generació de propostes artístiques originals i amb qualitat estètica.

Amb l'objectiu principal que s'aconsegueixca assolir les competències específiques de la matèria s'ha desenvolupat un ventall de sabers essencials, continguts mínims que l'alumnat ha d'adquirir en finalitzar l'etapa. Per part seua, el professorat podrà ampliar-los amb la finalitat de donar resposta a les necessitats educatives particulars del seu alumnat.

Com ja s'ha exposat, aquesta matèria gaudeix de la dualitat de treballar amb multitud de continguts teòrics d'una banda, però té una condició especial de taller per una altra en tractar-se d'una matèria pràctica, per la qual cosa els sabers bàsics s'han desenvolupat en dos blocs diferenciats. Aquesta classificació respon a la intenció de diversificar d'una banda el bloc conformat de sabers relacionats amb l'observació, la mirada i l'anàlisi, que configuraran una aportació fonamental per a l'alumnat quant al seu desenvolupament personal, i, d'altra banda, la part més pràctica i d'experimentació del procés creatiu que aportarà a l'alumnat les destreses i habilitats necessàries per a comunicar-se a través de la pràctica artística.

Els sabers bàsics estan formulats com els continguts mínims que l'alumnat ha de consolidar en finalitzar l'etapa. Com la matèria d'Educació plàstica Visual i Audiovisual serà present en dos cursos, s'ha reflectit de manera orientativa la gradació entre aquests, realitzant una proposta dels sabers que, amb una consecució lògica, s'aconsella introduir en el primer curs per a assegurar l'adquisició del conjunt de sabers en concloure l'etapa.

#### 4.2 Bloc 1. Percepció i anàlisi.

B.1.1. Exploració i interpretació de l'entorn CE1, CE2, CE4	2n ESO	3r ESO
G1. Patrimoni artístic i cultura visual contemporània		
Manifestacions culturals i artístiques al llarg de la història, pertanyents al patrimoni i a la cultura visual i audiovisual en entorns físics i virtuals:		
Patrimoni cultural tangible. Moble: pintura, escultura, artesanía, material audiovisual. Inmoble: monuments artístics, llocs històrics, conjunts arquitectònics.	x	x
Patrimoni cultural intangible. Formes d'expressió: manifestacions plàstiques i visuals.	x	x
Elements del llenguatge visual i audiovisual en les manifestacions culturals i artístiques		
Els elements del llenguatge visual en manifestacions culturals i artístiques de diferents èpoques i estils.	x	x
Els elements del llenguatge audiovisual i les seues possibilitats expressives i comunicatives en imatges fixes i en moviment.	x	x
Aspectes semiològics i contextuals de les manifestacions artístiques.		x
Contemporaneïtat artística		
Característiques i qualitats expressives i comunicatives dels formats, suports i materials de les pràctiques artístiques contemporànies.	x	x
La creació artística com a procés d'investigació: connexió amb altres àrees de coneixement.		x

G2. Actituds		
Atenció i respecte en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals.	x	x
Participació i sentit crític en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals.		x
G3. Entorns digitals		
Entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) referents a les arts visuals i audiovisuals. Normativa vigent en relació a la protecció de dades, autoria i llicències d'ús.	x	x
G4. Utilització de la terminologia específica per a l'expressió de l'experiència d'apreciació		
Per a l'expressió de les idees, emocions i experiències derivades de l'exploració de propostes culturals i artístiques, i la seua descripció formal.	x	x
Per a l'anàlisi i argumentació d'opinions sobre propostes artístiques visuals i audiovisuals.		x

B1.2. Alfabetització visual i audiovisual CE1, CE2	2n ESO	3r ESO
G1. Percepció visual		
Organització del camp visual. Lleis de la percepció visual: semblança, figura-fons, proximitat, simetria, continuïtat, direcció comuna, simplicitat, igualtat i tancament.	x	

Aspectes que intervenen en coneixements previs i emocions.	X	
G2. Comunicació visual i audiovisual		
El procés comunicatiu: emissor, receptor, missatge, codi, canal, referent i context. El missatge visual i audiovisual.	X	
Funcions intencionalitats exhortativa, expressiva.	X	X
Lectura, anàlisi i interpretació d'imatges fixes i en moviment. Aspectes formals i conceptuals. Valor denotatiu i connotatiu.	X	X
La imatge en el món actual: estereotips, prejudicis i convencionalismes.	X	
La imatge en el món actual: realitat i ficció. La veracitat del missatge. Xarxes socials.		X.
G3. Elements configuradors del llenguatge visual i audiovisual		
Elements morfològics: punt, línia, pla, forma, color i textura.	X	X
Elements dinàmics: ritme, tensió, moviment. Interacció del llenguatge visual amb altres llenguatges.		X
Elements escalars: format, dimensió, proporció i escala. Relació entre realitat i representació.		X
Sintaxi de la imatge. Esquemes compositius.		X
Elements visuals i sons del llenguatge audiovisual. Elements sintàctics.	X	

Elements semàntics del llenguatge audiovisual.		X
--	--	---

#### 4.2 Bloc 2. Experimentació i creació.

B2.1. L'experiència artística: tècniques i materials d'expressió gràficoplàstica i de creació visual i audiovisual. Àmbits d'aplicació. CE1, CE3, CE4	2n ESO	3r ESO
G1. Expressió gràficoplàstica		
Tècniques seques i humides. Tècniques mixtes i experimentals. Materials, suports i procediments. Formats bidimensionals i tridimensionals.	X	X
Qualitats emotives i expressives dels mitjans gràficoplàstics. Possibilitats comunicatives.	X	X
Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Pintura, dibuix, escultura, il·lustració, còmic, arts decoratives, publicitat. Pràctiques artístiques contemporànies i produccions multidisciplinàries.	X	X
G2. Dibuix geomètric		
Geometria plana: traçats geomètrics bàsics. Instruments de dibuix tècnic.	X	X
Introducció als sistemes de representació: sistema dièdric, axonomètric i perspectiva cònica.		X
Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Disseny i arquitectura.	X	X

G3. Creació audiovisual		
Producció audiovisual. Preproducció, producció i postproducció.		X
Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Fotografia i cinema. Videocreació i formats multidisciplinaris.	X	X
G4. Terminologia específica de l'àrea		
Vocabulari relatiu a processos d'experimentació, creació, difusió i avaluació de produccions creatives.	X	X
G5. Aplicacions digitals		
Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a l'expressió gràficoplàstica.	X	X
Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats al dibuix geomètric.		X
Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a la creació audiovisual.		X

B2.2. L'experiència artística individual i col·lectiva: processos de treball CE3, CE4, CE5	2n ESO	3r ESO
G1. Les fases del procés creatiu		
Generació d'idees: creativitat en l'elaboració d'idees i en la presa de decisions.	X	X
Investigació: cerca i anàlisi de referents.		X
Creació: disseny i producció de la proposta. Distribució	X	X

de tasques: rols en el desenvolupament d'un projecte artístic col·lectiu. Funcions i comeses.		
Avaluació: resultats en relació als objectius inicials del projecte. Anàlisi i propostes de millora.		X
Documentació gràfica de processos. Portafolis d'evidències del procés creatiu. Estratègies de pensament visual.	X	X
G2. Actituds		
Esforç, força de voluntat. Capacitat de concentració. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos.	X	X
Respecte per la diversitat d'idees i produccions. Utilització d'un vocabulari inclusiu bàsic.	X	X
Tenacitat i constància en la realització i consecució de les diferents tasques.	X	X
Consens, respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i	X	X
companys en el procés de treball col·lectiu.		
Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup.	X	X
Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat i gestió de residus.	X	X

## 5. Situacions d'aprenentatge.

A continuació es presenten alguns principis rellevants que haurien de tindre's en compte a l'hora de dissenyar situacions d'aprenentatge per a la pràctica docent d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual. Les situacions d'aprenentatge posen en





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



relació les competències específiques de l'assignatura amb procediments i contextos d'aprenentatge desitjables.

L'aprenentatge dels sabers bàsics propis de la matèria hauria d'establir-se en forma de bastida que reafirme continguts adquirits en cursos previs incorporant-los de manera natural en propostes noves, evitant repetir conceptes any rere any.

Tenint en compte que les situacions d'aprenentatge han de connectar-se amb els desafiaments del segle XXI, en el context de la matèria d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual s'han de relacionar i justificar els referents que s'utilitzen sobre la base de la seua connexió amb eixos i temàtiques de transcendència social vinculades als reptes del present, com són: el consum responsable, la resolució pacífica dels conflictes, la valoració de la diversitat personal i cultural, el respecte al medi ambient i la gestió de residus, la vida saludable, etc.

A més, han de tindre en compte la diversitat personal i cultural incloent en els relats d'aula els *microrelats*, és a dir aquells de col·lectius minoritzats com la perspectiva multicultural, de gènere, etc. Això es planteja com una oportunitat per a ampliar referents i explorar els matisos que proporciona introduir multiplicitat de mirades i respostes a reptes que són comuns.

D'altra banda, per a contribuir a la sostenibilitat, i en connexió amb els ODS, es recomana la incorporació de materials sostenibles i reciclats a l'aula. En aquest sentit es tractaria no només d'utilitzar-los sinó de reflexionar sobre el seu ús, consum i al significat que proporcionen en les creacions d'aula.

Per a poder integrar les experiències personals de l'alumnat podem detonar els processos d'aprenentatge partint de situacions quotidianes i de vivències compartides, establint els vincles pertinents amb els sabers bàsics i les competències específiques de l'àrea.

Incorporar referents de la cultura visual i audiovisual: imatges de xarxes socials, publicitat, personatges famosos que siguen un referent etc., garanteix la connexió amb interessos i amb aprenentatges que l'alumnat ja posseeix però que no vincula amb els aprenentatges de l'aula. Permet desdibuixar el límit entre el centre educatiu com a únic espai educador i l'exterior com a font d'experiències desvinculades del centre.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



D'altra banda, partir de la cultura local per a poc a poc anar incorporant altres formes culturals és una manera de garantir el desenvolupament d'una identitat cultural cada vegada més rica en connexions i de valors de tolerància i respecte.

Per a contemplar altres contextos educatius que ajuden a donar sentit a l'aprenentatge en el lloc de la seua realització, podem utilitzar espais del centre educatiu més enllà de l'aula de referència (pati, corredors etc.) i així fomentar el sentiment de pertinença en l'alumnat, intentant que se senta part d'un col·lectiu i reforçar així la seua autoestima. També podem explorar les possibilitats del context més pròxim (barri, poble, ciutat) i establir relació amb els agents culturals de l'entorn.

En aquest sentit podem propiciar la participació de creadors i creadores en el centre (mitjançant programes de residències artístiques o invitació a professionals vinculats al món de la creació).

Disposar en els centres educatius de la figura d'un/a coordinador/a cultural, que afavorisca la participació de l'alumnat del centre en activitats culturals i artístiques de l'entorn pot ser una manera d'afermar la presència de la cultura i de les propostes culturals de l'entorn en els centres.

L'aula d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual no hauria de ser un lloc exclusivament per a "fer" sinó també per a pensar, connectar, relacionar, estudiar, debatre, en definitiva per a estimular la reflexió i el pensament crític i divergent. Les propostes d'aula han de ser obertes, de resposta múltiple, i no suposar necessàriament la uniformitat dels productes finals, en el cas que n'hi haja, per a afavorir la inclusió i l'heterogeneïtat ocasionades per les diferents personalitats, inquietuds, contextos i vivències de l'alumnat.

Fomentar els processos d'investigació en els quals es reflexione sobre les idees i referents socioculturals que l'alumnat va adquirint és imprescindible per a crear propostes que vagen més enllà de la manualitat i es conformen com a experiències pedagògiques significatives. L'alfabetització visual implica educar la mirada, i per a això hem d'instaurar la pedagogia de la sospita en relació a les imatges que ens envolten i preguntar-nos constantment sobre els seus possibles significats. La gestió crítica de la cerca i selecció de la informació en els processos



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



d'aprenentatge és fonamental perquè l'alumnat compregua que les imatges que consumeix diàriament estan carregades de significats i d'intencionalitats.

El desenvolupament del pensament crític i divergent permet enfrontar-se a altres situacions de manera creativa pel que els processos de reflexió inherents a la pràctica artística en el context de l'aula garanteixen aprenentatges transferibles a altres situacions en el seu dia a dia o a altres àrees de coneixement.

Les situacions d'aprenentatge han d'incloure necessàriament elements emocionals per la capacitat que tenen per a interferir i determinar els processos d'aprenentatge.

S'ha de garantir l'accés a l'aprenentatge del conjunt de l'alumnat aplicant els principis del Disseny Universal i l'Accessibilitat per a l'Aprenentatge (DUA-A), atenent les dimensions física, cognitiva, sensorial i emocional.

És recomanable justificar de manera assertiva les opinions relatives al treball de l'alumnat, fomentant el reforç positiu i l'adequació de les apreciacions als objectius de la proposta i no a valoracions personals desvinculades d'aquesta. El respecte pels temps de treball i els seus diferents ritmes, suposa acceptar la incertesa com a part ineludible de l'aprenentatge. Per a això, els temps de treball amplis afavoreixen el disseny de seqüències didàctiques que permeten explorar totes les fases del procés creatiu i valorar l'error com una oportunitat per a aprendre.

És important tindre en compte que en l'etapa de secundària l'educació plàstica ha de centrar-se en el desenvolupament d'hàbits de percepció, d'experimentació i participació, a més del desenvolupament de destreses manuals o tècniques, i per tant les consideracions que plantegem no haurien d'avaluar aquestes últimes en exclusiva. A més, hem d'emprar un llenguatge inclusiu i igualitari que integre la diversitat inherent als grups amb els quals treballem i facilitar moments per a compartir idees i opinions de manera assertiva.

Hem d'incentivar hàbits de constància i autoexigència, i el plaer per la consecució d'objectius reals. És important que l'alumnat es veja capaç d'acabar els processos i prendre consciència del propi aprenentatge fomentant la reflexió, per la qual cosa hem de programar tasques viables, flexibles i adaptades a les seues capacitats. Per a fomentar altres formes de representació es recomana la utilització



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



d'estratègies de pensament visual en la conceptualització de continguts curriculars, així com en l'organització i planificació de projectes o registre d'evidències en processos d'aprenentatge.

El desenvolupament de projectes artístics col·lectius (veure CE06) fomenta la participació i el diàleg implicant l'alumnat en processos de treball que requereixen cooperació. S'ha de potenciar l'arribada a acords per mitjans dialogats fomentant la cultura democràtica i el llenguatge oral en l'expressió d'opinions d'idees alienes.

## 6. Criteris d'avaluació

### Competència específica 1.

Analitzar de manera crítica i argumentada diferents propostes artístiques, contemporànies i d'altres èpoques, identificant, a través de diferents canals i contextos, referències socioculturals, funcionalitats i elements de contingut del patrimoni i de la cultura visual i audiovisual.

2n ESO	3r ESO
<p>C1.1</p> <p>Buscar informació, a través de diferents canals i contextos, sobre propostes artístiques diverses desenvolupant el criteri propi a partir de la seua anàlisi.</p>	<p>C1.1</p> <p>Investigar sobre diferents propostes artístiques, a través de diferents canals, contextualitzant-les i tenint en compte les seues funcionalitats.</p>
<p>C1.2</p> <p>Examinar propostes artístiques de l'entorn patrimonial i de la cultura visual i audiovisual, a través de recursos i agents culturals de l'entorn, trobant elements de contingut essencials.</p>	<p>C1.2</p> <p>Identificar elements de contingut essencials i funcionalitats en l'apreciació i anàlisi de referents artístics, a través de recursos i agents culturals de l'entorn, incloent canals i mitjans tecnològics.</p>

<p>C1.3 Identificar els missatges de diferents creacions artístiques classificant els elements que intervenen en la comunicació.</p>	<p>C1.3 Interpretar els missatges de diferents creacions artístiques, identificant els elements que intervenen en la comunicació i extraient conclusions per a la seua aplicació en propostes creatives pròpies.</p>
<p>C1.4 Apreciar la diversitat de propostes en manifestacions culturals i artístiques de diferents contextos geogràfics o històrics.</p>	<p>C1.4 Valorar amb respecte i sentit crític les manifestacions culturals i artístiques en entorns diversos, desenvolupant el criteri propi i argumentant en la construcció de l'opinió personal.</p>
<p>1.5 Relacionar els referents i elements de la contemporaneïtat artística amb els desafiaments i reptes del present, apreciand la seua aportació a la transformació social.</p>	<p>C1.5 Identificar els desafiaments del present a través del treball i missatges de la creació contemporània, valorant la seua contribució a la societat actual i adoptant un posicionament raonat, crític i constructiu.</p>

## Competència específica 2.

Compartir idees i opinions usant la terminologia específica de l'àrea en la comunicació de l'experiència d'apreciació i creació artística.

2n ESO	3r ESO
<p>C2.1 Emprar vocabulari específic de l'àrea de manera correcta per a valorar l'experiència d'apreciació de diferents referents artístics.</p>	<p>C2.1 Valorar de manera argumentada diferents obres i imatges, en l'experiència d'apreciació, utilitzant el vocabulari específic de l'àrea.</p>

<p>C2.2</p> <p>Incorporar terminologia específica de l'àrea en el procés de comunicació oral i escrita de l'experiència de creació.</p>	<p>C2.2</p> <p>Comunicar, de manera oral i escrita, l'experiència de creació elaborant un discurs coherent que descriga els processos de treball utilitzant terminologia pròpia de l'àrea</p>
<p>C2.3</p> <p>Compartir informació extreta de diverses fonts de forma contrastada i establir discursos i debats amb assertivitat.</p>	<p>C2.3</p> <p>Argumentar amb criteri i respecte en diferents moments de discurs i debat vinculats a l'experiència d'apreciació i creació.</p>

### Competència específica 3.

Comunicar idees, sentiments i emocions, experimentant amb els elements del llenguatge visual i amb diferents tècniques i materials en l'elaboració de pràctiques artístiques i creatives.

2n ESO	3r ESO
<p>C3.1</p> <p>Experimentar amb diversitat de tècniques i materials adequant-se als objectius plantejats en cadascuna de les propostes.</p>	<p>C3.1</p> <p>Seleccionar les tècniques més adequades en funció de l'objectiu plantejat en cada proposta creativa, incloent materials no convencionals.</p>
<p>C3.2</p> <p>Emprar les possibilitats comunicatives i expressives dels formats i materials de la contemporaneïtat artística en l'elaboració de propostes creatives senzilles.</p>	<p>C3.2</p> <p>Seleccionar diferents formats i materials propis de les manifestacions artístiques contemporànies amb finalitat comunicativa en l'elaboració de propostes creatives.</p>
<p>C3.3</p>	<p>C3.3</p>

Idear propostes artístiques en les quals les tècniques i materials seleccionats estiguen al servei del missatge que es pretén transmetre.	Crear propostes artístiques, relacionant les potencialitats expressives dels diferents elements que les conformen amb la finalitat comunicativa que es pretén transmetre.
C3.4 Demostrar hàbits de constància i autoexigència tant en el procés com en el resultat final.	C3.4 Consolidar hàbits de constància i autoexigència tant en el procés com en el resultat final
C3.5 Incorporar els referents i elements de la contemporaneïtat artística com a estímul en propostes creatives pròpies.	C3.5 Emprar els referents i elements de la contemporaneïtat artística seleccionant els més adequats a la finalitat comunicativa.

#### Competència específica 4.

Seleccionar de manera responsable i autònoma recursos digitals aplicats a la percepció, la investigació i la creació en el desenvolupament de propostes i projectes artístics, desenvolupant una identitat i criteri propi en un consum responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.

2n ESO	3r ESO
C4.1 Buscar informació i recursos aplicats a les arts plàstiques, visuals i audiovisuals, en diferents entorns digitals.	C4.1 Seleccionar informació i recursos aplicats a les arts plàstiques, visuals i audiovisuals, en diferents entorns digitals.
CE4.2. Provar diferents recursos digitals en la percepció, experimentació i creació de les diferents propostes i produccions.	CE4.2. Emprar diferents recursos digitals per a la percepció, experimentació i creació, seleccionant els més adequats per als objectius de les diferents propostes i produccions.

<p>C4.3 Conéixer la normativa vigent de protecció de dades i autoria, aplicant-la de manera responsable en la creació i difusió de continguts.</p>	<p>C4.3 Aplicar bones conductes per a un consum digital responsable i sostenible, respectant les llicències d'ús i les normes vigents de protecció de dades i autoria.</p>
--	--

### Competència específica 5.

Crear produccions artístiques col·lectives, ateses les diferents fases del procés creatiu i aplicant els coneixements específics adquirits.

2n ESO	3r ESO
<p>C5.1 Participar activament en la planificació de produccions artístiques multidisciplinàries, adequant les decisions adoptades als objectius del projecte i tenint en compte la perspectiva inclusiva.</p>	<p>C5.1 Dissenyar produccions artístiques multidisciplinàries, planificant les fases del procés de treball, adequant les decisions adoptades als objectius del projecte, tenint en compte la perspectiva inclusiva.</p>
<p>C5.2 Crear produccions artístiques col·lectives experimentant amb diferents possibilitats expressives i comunicatives, explorant les connexions amb altres matèries.</p>	<p>C5.2 Analitzar l'objectiu comunicatiu de les propostes artístiques col·lectives, experimentant amb diferents tècniques, materials i formats i establint connexions amb coneixements d'altres matèries.</p>
<p>C5.3 Assumir diferents rols en el procés de planificació, creació i difusió de la producció artística col·lectiva, amb actitud respectuosa i inclusiva.</p>	<p>C5.3 Relacionar els rols assumits durant el procés de planificació, creació i difusió de la producció artística col·lectiva, amb els diferents àmbits d'aplicació professional.</p>



<p>C5.4 Explicar a la comunitat els processos de treball de manera textual, gràfica i/o audiovisual, aportant valoracions crítiques sobre el procés i resultat.</p>	<p>C5.4 Reflexionar sobre els processos de treball, utilitzant registres textuais, gràfics i/o audiovisuals, avaluant cada fase, proposant millores i exposant les conclusions a la comunitat.</p>
<p>C5.5 Difondre les produccions artístiques col·lectives realitzades utilitzant diferents mitjans i canals.</p>	<p>C5.5 Planificar la promoció de les produccions artístiques col·lectives realitzades, explorant i avaluant diferents vies de difusió.</p>

## 7. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació)

Es valorarà:

Realització dels treballs en grup.

Realització dels treballs individuals

Supervisió de quadern didàctic.

Valoració de l'actitud i participació a classe.

Observació sistemàtica de la utilització del material i dels instruments en l'elaboració dels treballs.

Qualitat en la presentació dels treballs.

Proves de les diferents propostes.

Produccions gràfiques dels alumnes.

Assistència i puntualitat a classe.

Períodes d'avaluació

El curs consta de tres períodes d'avaluació amb un resultat de l'avaluació continuada que es materialitzarà en una nota final. Cadascun dels períodes està format per un trimestre distribuïts de la següent manera:

AVALUACIÓ INICIAL: El 1,2 i 3 d'octubre tindrà lloc l'avaluació 0.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



**PRIMERA AVALUACIÓ:** Les avaluacions es realitzaran el 17, 18 i 19 de desembre.

**SEGONA AVALUACIÓ:** Les sessions d'avaluació seran el 11, 12 i 13 de març.

**AVALUACIÓ FINAL:** L'última avaluació es farà els dies 16, 17 i 18 de juny.

Cal remarcar que la nota que apareixerà al butlletí serà la de l'avaluació que corresponga. La nota final ja contemplarà l'avaluació contínua, mitjana dels trimestres a la que estarà sotmès.

### Recuperació de pendents

Els alumnes que tinguen aquesta assignatura pendent deuran fer una prova pràctica que es realitzarà entre el 3 i 14 de Febrer de 2025. La prova tindrà dues parts, la resolució a casa dels projectes pràctics que el departament determine, i unes qüestions teòric-pràctiques referent als projectes elaborats. Els projectes hauran d'entregar-se el dia i hora de l'examen, i no en un altre moment.

La nota final serà l'obtinguda a la prova (projectes i examen), que es qualificarà de 0 a 10

S'avisarà als alumnes que tinguen aquesta assignatura pendent de les dates de recuperació. Segons el decret 38/2017 del 4 d'octubre, el departament proposa els projectes pràctics com a programa de reforç. A l'alumnat se li informarà de com contactar amb el departament de dibuix per poder dur a terme un seguiment de la recuperació i per si tenen alguna qüestió que solucionar, ja que el professorat del departament els poden ajudar.

**El treball elaborat pel departament per a aquest programa de reforç comptarà un 40 % de la nota, l'altre 60 % serà de l'examen. L'alumne que obtinga com a mínim una nota de 5 apareixerà com apte.**



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



## 8. Criteris de qualificació

Cadascun dels projectes així com cadascuna de les activitats incloses en aquests serà puntuat de 0 a 10, tenint en compte les competències bàsiques i específiques que en cadascun es treballa. Es traurà la mitja ponderada del conjunt a partir de les competències específiques avaluades en els projectes, activitats i propostes proposades.

El professorat realitzarà totes les proves necessàries per a poder comprovar que l'alumnat ha assolit els sabers bàsics proposats.

Si algun alumne no es poguera presentar a alguna de les proves o entregar alguna de les propostes pràctiques serà necessari presentar un justificant mèdic o una recepta de la medicació prescrita pel metge en un termini breu de temps, explicant el motiu de dita falta, perquè se li repetira dita prova o se li permeta entregar els treballs. En tot cas serà el professorat el que decidisca el moment més indicat per a la realització de la mateixa, de manera que segons les circumstàncies podria donar-se el cas de que la repetició de la prova fora després de l'avaluació. En el cas que no es presentara cap justificant mèdic, el professorat no estarà mai obligat a repetir cap prova ni a admetre cap treball.

Es tindran molt en compte els terminis de presentació de treballs, havent de ser respectats per l'alumnat. Es tindrà en compte les dates d'entrega, penalitzant el retard. Si l'alumne no entrega a la data prevista, podrà entregar (amb penalització de 0,5 punts) la següent classe lectiva, o (amb penalització d'1 punt) a la següent.

Com a última opció els alumnes podran presentar els treballs, suspesos o no presentats, a la fi del trimestre. En aquests casos la nota màxima del treball serà de 5 punts.

Les faltes d'assistència i els retards de caràcter no justificat tindran la seua repercussió en l'apartat de la competència bàsica pertinent, l'alumne ha de presentar interès per la matèria. Tant al 1r cicle com al 2n cicle de l'ESO no es contempla la



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



pèrdua del dret a l'avaluació continua. Cada incidència, com pot ser la impuntualitat, la manca de material, les faltes d'assistència, faltes de respecte etc... seran motiu de penalització a la nota.

Recuperació:

Quan l'alumne/a no haja arribat al nivell mínim exigít podrà entregar cap a la fi de l'avaluació (únicament en la data fixada pel professorat) aquells projectes que no ha superat. Açò li permetrà poder aprovar el trimestre i inclús pujar la nota.

Nota d'avaluació:

S'obtindrà de la mitjana ponderada de les qualificacions obtingudes dels projectes pertinents, obtenint aquesta qualificació de la valoració per competències. Sempre es contempla l'aprobat amb una nota igual o superior a 5.

Nota final:

Per obtindre la nota final es farà la mitja aritmètica dels tres trimestres.

En la nota final es tindrà en compte el desenvolupament i el progrés de l'alumne al llarg del curs.

El departament aplicarà **l'arrodoniment de notes**, tant en els cursos d'ESO com en Batxillerat, que consisteix a:

-Arrodonir la nota a la superior si passa de 0.75 a les avaluacions 1a, 2a i 3a.

-Arrodonir la nota a la superior si passa de 0.5 a l'avaluació final.

Cal tindre en compte que aquest arrodoniment es farà atenent que aprobat és obtindre una nota superior a 4,9 punts (sense cap arrodoniment).

Els alumnes que no hagen presentat alguna proposta de treball no arrodoniran la nota a la immediatament superior, en aquests casos s'arrodonirà a la nota inferior.

## 9. Metodologia. Orientacions didàctiques.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Els principis metodològics en què basarem la nostra activitat docent són: la motivació, que insereix l'alumnat en el procés d'ensenyança aprenentatge per mitjà d'estratègies que sustenten la metodologia global proposada; la investigació, entesa tant com a principi didàctic que imbuïska tota la creativitat i marque la manera de treballar, i també com a estratègia didàctica; i el desenrotllament de la creativitat, prioritari en el llenguatge plàstic, visual i audiovisual, ja que tota l'activitat expressiva ho és quan suposa una creació per part de l'individu.

La línia metodològica a seguir parteix del nivell de desenrotllament de l'alumnat, per a construir, a partir d'ací, altres aprenentatges que afavorisquen i milloren el seu rendiment. La metodologia s'adaptarà a les característiques de l'alumnat, atenent la diversitat, i afavorirà la capacitat dels alumnes per a aprendre per si mateixos i per a treballar en equip. Es tindran en compte els diferents ritmes d'aprenentatge, i les agrupacions en l'aula seran variables i flexibles, d'acord amb les activitats que es realitzaran.

Es prioritzarà la comprensió dels sabers bàsics davant l'aprenentatge purament mecànic o memorístic. Es facilitaran les oportunitats perquè l'alumnat pugua posar en pràctica els nous coneixements i així comprovar la utilitat del que han après i la manera d'aplicar-ho en altres contextos a la seua vida quotidiana. Es fomentarà la participació de l'alumnat i la reflexió personal sobre el que fa i l'elaboració de conclusions, s'assegurarà una efectiva igualtat i es promourà el progrés en l'aprenentatge.

a) Metodologia general i específica. Recursos didàctics i organitzatius.

Davant els continus canvis en el contingut de la matèria que ens ocupa, la diversitat de l'alumnat que arriba a les aules la principal mecànica de procedir a l'aula serà el treball diari continu. Es pretindrà que l'assignatura l'alumnat la porte al dia amb les situacions d'aprenentatge proposades.

El plantejament comença per un treball que s'oferirà a l'alumnat per projectes, tant d'investigació com d'aplicació pràctica. Ja des de cursos anteriors l'alumnat no utilitza llibre de text, cosa que afavoreix la flexibilitat i adequació a de les propostes a



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



cada persona com a individu amb unes característiques, capacitats i mancances. Es pretén desenvolupar en els alumnes i les alumnes les seves capacitats d'observació, imaginació i expressió plàstica visual, preparant-los per comprendre i transmetre imatges del seu entorn natural com a part de la seva formació integral.

El disseny del curs respon a aquest principi general. Tant els sabers bàsics com les propostes i verificacions volen ser instruments que ajuden en l'aprenentatge, l'aprofitament del temps i l'organització del treball a l'aula. Els projectes, d'execució oberta a les possibilitats i actituds de cada alumne/a, s'acompanyaran de pràctiques que no pretenen ser exhaustives i permeten plantejar els diferents enfocaments que puga donar l'alumnat a la proposta de la professora.

A més a més es plantejaran les activitats i projectes pràctics en equip (si trobem una possibilitat de treball sense l'incompliment de la normativa) sobre anàlisi i estudi dels elements de l'entorn, cosa que ha de generar debats a l'aula.

Des del punt de vista metodològic, el pla curricular es fonamenta en els principis següents:

- L'adequació dels sabers bàsics i els mitjans per assolir-los.
- L'enfocament de les propostes o projectes de manera que proporcionen un aprenentatge actiu, atès que promouen la construcció de conceptes.
- L'orientació significativa de l'aprenentatge, partint d'organitzadors que ajuden en l'anàlisi dels nous coneixements, com també proposant elements motivadors.
- El plantejament d'activitats col·lectives i en petits grups, per contrastar l'elaboració i crear actituds de col·laboració. En aquest aspecte es podran treballar i fomentar les competències relacionades amb el treball grupal i en equip incentivant la tolerància i la cooperació.

El plantejament per projectes té com a element fonamental l'absència de llibre de text, afavorint així la flexibilitat i adequació dels projectes a les inquietuds i els interessos de l'alumnat.

La dificultat fonamental amb la que ens trobem és en la impossibilitat de disposar d'un material d'aula permanent, cosa que inevitablement fa que els obliterats de material a classe siguin continus, amb això la pèrdua de temps lectiu i el trencament del



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



ritme i clima de treball a l'aula. Els materials a l'aula son de gran importància i d'una presència absolutament necessària, i aquest curs ha de ser responsabilitat de l'alumnat.

Com la matèria treballa directament relacionada amb el món de les imatges és absolutament necessari l'ús de material informàtic a l'aula. L'ordinador i el canó de projecció a l'aula és un material del que no es pot prescindir, el seu ús és continu i permet mostrar a tot l'alumnat la diversitat de les imatges que necessiten a cada moment.

Cada vegada més els continguts vénen relacionats amb el tractament de les imatges amb programari de retoc fotogràfic i de treball de producció de vídeo i d'altres processos amb mitjans audiovisuals. A l'aula es disposa de una dotació de 5 ordinadors per a cada grup. D'aquesta manera es pot treballar de forma grupal per fer la recerca d'informació o consultar qualsevol contingut a la web. A més, tenim al nostre abast la possibilitat de disposar fent la corresponent reserva un carro d'ordinadors portàtils i tauletes per a tot l'alumnat del grup. D'esta manera es pot treballar de forma individual qualsevol contingut utilitzant les eines tecnològiques que tenim al nostre abast. En aquest sentit també s'intentarà treballar tots els continguts amb les habilitats i destreses manuals pertinents juntament amb la plataforma AULES, cosa que ens permetrà penjar els plantejaments de projectes i activitats, oferint a l'alumnat totes les propostes i informacions necessàries, i a més, fer les entregues de les seues produccions per aquesta via.

L'absència de llibre de text ha permès a les famílies estalviar-se un material que sol ser una despesa important, açò no vol dir que els alumnes no han de dur cap tipus de material, sinó que s'ha intentat descarregar eixa quantitat econòmica i poder així disposar de més varietat de material d'aula com diversos tipus de pintures, suports, eines i estris de dibuix i d'altres materials que s'utilitzaran a les classes. En aquest sentit la col·laboració de les famílies serà important per poder dur a terme els projectes tal i com els plantejem, com una via d'experimentació que permeta disposar d'un gran ventall de possibilitats.

b) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge. Activitats complementàries.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



El plantejament de treball per projectes vol ser una manera nova i diferent d'actuació a l'aula. Perd protagonisme el professorat per a traslladar a l'alumnat el procés de planificació i elaboració dels seus projectes, permetent un enfocament més lliure i d'acord als interessos de l'alumnat.

Sempre ha estat la motivació de l'alumnat una qüestió bàsica en aquesta matèria, i així es continua contemplant en activitats de caràcter complementari que s'oferiran als alumnes, bé a nivell de centre per a actuacions puntuals Pau, Nadal, Sant Jordi..., a nivell d'aula o tutoria i fins i tot de caràcter voluntari.

Veure l'apartat de les activitats extraescolars proposades pel departament al final de la proposta didàctica.

#### c) Metodologia online mitjançant recursos TIC.

En cas de voler fer una consulta del temari que s'està impartint per part del professorat es poden consultar en qualsevol moment ja que tota aquesta informació es penjarà a la plataforma AULES. Aquesta mateixa serà la via d'entrega dels treballs encomanats.

D'aquesta manera, l'alumnat tindrà al seu abast tota la informació necessària per poder fer el seguiment de l'assignatura i, ja que no disposem de llibre de text, la podrà consular en qualsevol moment.

Es reforçarà, si és necessari, amb vídeos, enllaços i material addicional tot els continguts que s'expliquen a l'aula.

També es podran realitzar preguntes o consultes a través del correu [@edu.gva.es](mailto:@edu.gva.es). Es contestaran a aquests correus en les hores lectives del professorat.

Al mateix temps, enguany ja es podrà també utilitzar com a via de contacte i comunicació amb l'alumnat l'aplicació Teams.

En conclusió, junt amb la metodologia tradicional es proposarà l'ús de les noves tecnologies per fer més efectiu el procés d'ensenyament i aprenentatge per a tot l'alumnat i que pugui fer un seguiment més interactiu.





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



## **10. Mesures de resposta educativa a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de desigualtats (mesures de nivell III i IV)**

Cada alumne i alumna posseïx una sèrie de peculiaritats que el diferencia de la resta dels companys, per tant no tots ells aprendran al mateix ritme, ni tindran els mateixos coneixements, motivacions o interessos. Cal detectar el nivell de competències inicial de l'alumnat per a canalitzar el procés d'aprenentatge. Les mesures d'atenció a la diversitat en aquesta etapa estaran orientades a respondre a necessitats educatives concretes i a la consecució de les competències específiques de l'Educació Secundària Obligatòria

En l'atenció a la diversitat convé intensificar la relació de les activitats plàstic visuals amb altres àrees, ja que l'aprenentatge a través de les imatges pot ser molt adequat per a molts.

A l'hora d'avaluar s'hauran de tenir en compte els aspectes següents:

- Delimitació dels sabers bàsics a avaluar.
- Tipus i manera de recollida d'informació.
- Forma de generar criteris i judicis.
- Decisions al voltant de valorar la diversitat de capacitats de l'alumnat que integren el grup i que, per una raó o per una altra, ofereix la realitat de l'aula.

Amb la finalitat que tot l'alumnat puga participar en les activitats del seu grup classe i assolir els sabers bàsics i competències específiques, el professorat adequa les programacions didàctiques als diferents ritmes, estils i capacitats d'aprenentatge. Aquesta adequació personalitzada de les propostes didàctiques, mesura curricular ordinària de nivell II, considerant la totalitat de l'alumnat del grup classe, i la de nivell



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



III, la mesura que té en compte l'alumnat del grup que requereix una resposta diferenciada. Amb aquestes consideracions es tracta, en definitiva, de reduir els desajustos que es produeixen en la formació dels adolescents i de fer més positiva i eficaç l'acció del professorat en l'exercici de la seva professió.

Al mateix temps es desenvoluparan activitats de reforç i ampliació dissenyades per a assegurar els aprenentatges bàsics.

També es consideren les adequacions necessàries que donen resposta a l'alumnat que requereix mesures curriculars extraordinàries, com les adaptacions curriculars individuals significatives (ACIS) i les adequacions curriculars d'ampliació o enriquiment. Els alumnes amb necessitats educatives especials que necessiten d'una adaptació curricular tindran com a directriu la de l'aprenentatge significatiu, es a dir, es rebaixarà el nivell dels sabers bàsics, adaptant-se a cada alumne i buscant la màxima efectivitat. Aquestes adaptacions es faran durant el primer trimestre amb la col·laboració del departament d'orientació. Per a l'alumnat que es trobe més interessat i dotat per a l'educació plàstica i visual, noves alternatives estimulants diferents vies de treball.

Aquestes adequacions s'han de realitzar en totes les etapes educatives i comporten la planificació de les unitats didàctiques i les activitats curriculars en diferents nivells d'amplitud, la utilització de diverses metodologies, formes de representació i d'expressió, activitats i instruments d'avaluació. A més, han d'estimular la motivació i la implicació de l'alumnat i promoure la interacció, la col·laboració i la cooperació entre iguals.

Els equips docents, coordinats per la tutora o el tutor del grup, amb la col·laboració del personal especialitzat de suport i l'assessorament, si escau, del servei especialitzat d'orientació, han de realitzar aquestes adequacions, prenent com a referència les situacions d'aprenentatge i les activitats programades per a tot el grup classe.

Els criteris, instruments i tècniques per a l'avaluació dels aprenentatges de l'alumnat que ha requerit adequacions personalitzades de les programacions didàctiques s'han de realitzar en relació i coherència amb el tipus d'adaptació realitzada. En



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



qualsevol cas, s'ha d'assegurar l'assoliment de les competències específiques de l'etapa, d'acord amb els criteris d'avaluació, per a obtindre la titulació o la competència professional del títol corresponent.

## 4t ESO: EXPRESSIÓ ARTÍSTICA.

### 1. Presentació

Expressar-se artísticament implica utilitzar mitjans i procediments artístics per a representar i comunicar idees, sentiments o emocions. Aquests mitjans són múltiples i variats, i es configuren en llenguatges que tenen codis propis. En l'assignatura Expressió Artística s'incidirà en el llenguatge plàstic, visual i audiovisual, però integrant al seu torn altres llenguatges de creació en processos que dissolguen els límits disciplinaris.

L'expressió artística requereix conèixer els elements que configuren el llenguatge plàstic, visual i audiovisual per a poder generar processos complexos que posen en relació forma i contingut. La creació espontània té un valor pedagògic inqüestionable, però en el context de l'educació formal es fa indispensable evidenciar uns aprenentatges lligats a l'adquisició d'unes competències i uns sabers bàsics. D'aquesta manera, expressar-se artísticament implica no només l'ús i l'experimentació amb mitjans i procediments artístics, sinó que aquest ús estiga supeditat a una intencionalitat que vaja guiant el procés creatiu.

En una societat en què les imatges juguen un paper determinant a l'hora de configurar el nostre imaginari, és fonamental desenvolupar processos formatius al llarg de tots els nivells educatius que posen el focus en l'alfabetització visual. Tindre recursos per a pensar críticament el món que ens envolta implica activar processos que conjuguen la dimensió cognitiva, procedimental i actitudinal. Es tracta, en definitiva, no només de fer artísticament, sinó de pensar artísticament. Les pràctiques artístiques com a formes de pensament es converteixen així en el context educatiu en artefactes per a pensar.

Aquesta matèria ha de proporcionar a l'alumnat, per tant, recursos i eines per a identificar els codis propis del llenguatge i, també, per a poder analitzar i detectar



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



estereotips, prejudicis, convencionalismes i missatges que atempten contra la diversitat personal i cultural.

Així mateix, dins del procés creador i expressiu, tota producció artística adquireix sentit quan és exposada, apreciada, analitzada i compartida amb un públic. D'ací la importància d'organitzar activitats en què l'alumnat es convertisca en espectador no només de les produccions alienes, sinó també de les pròpies.

Això contribuirà a la seua formació integral i al desenvolupament de la humilitat, l'assertivitat, l'empatia, la maduresa emocional, personal i acadèmica, l'autoconfiança i la socialització; en definitiva, al desenvolupament de la intel·ligència emocional, que li permetrà preparar-se per a aprendre dels errors i per a reconèixer tant les emocions pròpies com les d'altres persones.

Aquesta matèria suposa la continuïtat de l'assignatura Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, amb la intenció d'aprofundir, fonamentalment, en aspectes procedimentals, però sense perdre de vista la triple dimensió. Encara que el treball d'anàlisi de l'entorn artístic és fonamental en tot procés creatiu, aquesta matèria incideix especialment en la pràctica artística, és a dir, a oferir a l'alumnat tècniques, materials i procediments que li permeten enriquir la seua experiència de creació.

La matèria d'Expressió Artística, per la seua transversalitat, facilita l'assoliment i el desenvolupament dels objectius generals d'etapa, ja que promou una actitud oberta i col·laborativa, i una acció contínua que impulsa la construcció d'una cultura artística sostenible, igualitària i integradora.

Es desenvolupen a continuació cinc competències específiques articulades al voltant dels quatre components de la competència clau consciència i expressió culturals i a la resta de les competències clau del currículum. Per a aquest fi també s'han seleccionat uns sabers bàsics agrupats en tres blocs diferenciats:

- 1. Analitzar
- 2. Representar
- 3. Compartir



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



i els respectius subblocs i grups de sabers; unes situacions d'aprenentatge que afavoreixen l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques, i uns criteris d'avaluació que integren al seu torn coneixements, destreses i actituds.

## **2. Competències específiques.**

### 2.1. Competència específica 1

Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, seleccionant tècniques, materials i mitjans artístics adequats a la finalitat comunicativa.

#### 2.1.1 Descripció de la competència 1

La matèria Expressió Artística es fonamenta en els processos d'elaboració de propostes creatives que comuniquen tant sentiments i emocions com idees que transmeten intencions preestablides, és a dir, diferencia entre l'autoexpressió i la intencionalitat comunicativa. Per a aconseguir-ho, l'alumnat necessitarà comptar amb un repertori creixent de recursos expressius, derivat de l'experimentació amb multiplicitat de tècniques, mitjans, suports i llenguatges, tant gràficoplàstics com digitals, audiovisuals, multimodals i altres formats propis de la contemporaneïtat.

Aprendre a comunicar idees, sentiments i emocions implica travessar un procés d'abstracció que permeta establir connexions significatives entre forma i contingut. Tota comunicació implica una voluntat per transmetre un missatge que ha de ser descodificat pel receptor. En aquest sentit és fonamental aprofundir en el coneixement tant dels elements que configuren el codi visual (forma, color, llum, composició) com dels canals de transmissió de missatges visuals (mitjans a través dels quals percebem les imatges). Així mateix la selecció de tècniques i materials es farà també tenint en compte criteris que reforcen el significat que volem atorgar a les diferents propostes. Per a estimular la creativitat es partirà de l'experimentació i de la cerca de relacions amb els elements formals i comunicatius de propostes creatives alienes. D'això es derivarà la reflexió que conduïska a la presa de decisions,



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



justificant i argumentant la selecció dels mitjans més adequats a la finalitat expressiva de les produccions i projectes propis.

## 2.2. Competència específica 2

Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des d'una perspectiva inclusiva.

### 2.2.1 Descripció de la competència 2

L'acostament a referents artístics diversos és necessari no només com a element indispensable per a adquirir un bagatge cultural cada vegada més ric, sinó com a estímul per a les creacions pròpies.

Desenvolupar el criteri estètic a través de l'anàlisi de propostes alienes implica enriquir la mirada personal, així com aprendre a valorar la multiplicitat, la diversitat i la complexitat del teixit cultural i artístic.

La dimensió ètica implica la integració d'una categoria axiològica que permeta establir valoracions i interpretacions d'acord amb criteris d'inclusivitat, per tal de poder detectar i qüestionar aquelles representacions que fomenten estereotips, prejudicis o discriminacions de qualsevol ordre.

La creativitat es nodreix de la capacitat d'establir relacions entre elements diversos, i per a això, l'alumnat hauria de ser capaç d'identificar els aspectes configuratius propis de les obres en la seua dimensió comunicativa, comprenent les raons de la producció artística per a contrastar-les amb la pròpia intencionalitat creativa i utilitzar-los en la seua potencial expressió.

En l'acostament als referents serà fonamental el context i comprendre la dimensió ètica que necessàriament subjau a qualsevol producció creativa, fet que propiciarà en l'alumnat no només una actitud reflexiva i crítica en la seua mirada personal cap a

propostes creatives, sinó el seu compromís cap a una producció artística pròpia compromesa amb el present i els seus reptes, amb la inclusivitat i la sostenibilitat, amb les temàtiques de rellevància social i la intenció d'aportar artísticament amb produccions lliures de prejudicis i estereotips.

### 2.3. Competència específica 3

Emprendre processos de creació artística que promoguen la transversalitat de la cultura i les arts, la seua connexió amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI.

#### 2.3.1. Descripció de la competència 3

Aquesta matèria suposa una oportunitat per a explorar les possibilitats transversals de les arts, pel seu caràcter experimental i analític, que convida a connectar diferents disciplines, siga des d'una perspectiva temàtica, de recursos i processos, com a detonant o com a hibridació de sabers.

Fins i tot partint del contingut propi de les assignatures artístiques, que es recullen de les etapes anteriors amb Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, és indubtable que en les produccions creatives, especialment les contemporànies, les fronteres entre disciplines es desdibuixen i s'interconnecten multiplicitat de sabers, fet que genera sinergies entre especialitats.

Els processos de creació artística es transformen així en processos d'investigació que impliquen l'experimentació amb estratègies metodològiques diverses i posen en relació coneixements que d'una altra manera romanen compartimentats en disciplines aïllades.

Aquesta mirada aperturista afavoreix incorporar temàtiques de rellevància social que afecten totes les disciplines, l'alumnat i a la societat, promovent la connexió amb el seu entorn i els reptes que suposa i valorant les possibilitats de les pràctiques artístiques per a representar o donar resposta a aquests reptes.

### 2.4. Competència específica 4



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Compartir les produccions artístiques pròpies a través de diferents canals i contextos, justificant la selecció d'idees, tècniques, eines i processos, tenint en compte les característiques del públic destinatari i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn.

#### 2.4.1 Descripció de la competència 4

Si partim que tota producció artística adquireix sentit quan és exposada, apreciada, analitzada i compartida amb un públic, resulta indispensable planificar aquesta difusió.

Per a això és important l'actitud inclusiva, adequant els mitjans i canals de difusió al perfil del públic destinatari de la producció artística. En aquest sentit l'anàlisi del context és fonamental per a poder generar propostes que donen resposta a necessitats concretes i tinguen en compte les característiques personals i socials de l'entorn.

En la fase d'exposició es farà necessari justificar les produccions pròpies, individuals i col·lectives, sobre la base dels criteris que s'han seguit, argumentant les decisions preses des de les tres dimensions estructurals: ètica, estètica i comunicativa. Aquesta justificació aportarà a l'alumnat la capacitat d'argumentar, amb assertivitat, humilitat, empatia i autoconfiança, desenvolupant una actitud oberta per a rebre les opinions alienes, aprendre dels seus errors i plantejar propostes de millora sobre les seues produccions.

### 2.5. Competència específica 5

Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic, i a la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació.

#### 2.5.1 Descripció de la competència 5

Donada la importància de la cultura visual i audiovisual en l'imaginari actual de la societat, és indispensable l'alfabetització visual de l'alumnat perquè pugua fer un ús conscient tant com a usuari com en el seu paper de productor artístic. Per a això és imprescindible dotar-li de recursos per a aproximar-se críticament al món que





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



l'envolta, relacionant la seua pròpia individualitat amb el seu context. Haurà de conèixer la diversitat de llenguatges i àmbits d'aplicació de les pràctiques artístiques, relacionant-los amb el seu entorn i les seues necessitats comunicatives.

A més, serà important comprendre que, més enllà de la funció estètica i expressiva de les manifestacions artístiques existeix una dimensió econòmica, professional i social que confereix a les arts un paper fonamental en la comprensió i interpretació de la complexitat del present i els seus reptes.

En aquest nivell educatiu, aquesta matèria hauria d'oferir a l'alumnat una possible eixida professional, i poder valorar els diferents àmbits d'aplicació professional de les arts i les disciplines creatives com a possibilitat laboral.

### **3. Relació de les competències específiques entre sí, amb les altres matèries i les competències clau.**

#### **3.1 Relacions o connexions entre les competències específiques**

Les competències específiques de la matèria Expressió Artística es retroalimenten sense seguir necessàriament un ordre seqüencial, tret de la CE4, ja que el moment de compartir implica la realització prèvia d'un projecte artístic. La resta de CE es vinculen amb diferents moments de tot procés creatiu, que no succeeixen només una vegada, sinó que travessen la creació artística en totes les seues fases, i això possibilita analitzar i reconduir, si fora necessari, aquest procés. Així, la fase d'anàlisi que representa la CE2 acompanyarà el procés d'experimentació (CE1) i creació (CE3), ja que sense l'estudi dels principis formals i els referents no es poden extraure conclusions per a seleccionar els elements que conformen la producció artística. Compartir (CE4) implica tindre en compte tot el treball previ per a poder triar els mitjans i els canals més adequats per a les característiques de l'element creatiu. Finalment, la CE5, valorar la contribució de la pràctica artística, s'anirà adquirint al mateix temps que s'interioritzen i es posen en pràctica la resta de competències.

#### **3.2. Relacions o connexions amb les altres CE de la matèria.**

Les Competències Específiques, que s'articulen a partir de la competència clau "Consciència i expressió culturals", abasten sabers contextualitzats que incrementen



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



la consciència de l'alumnat, habilitats que desperten els seus talents i interessos, i actituds positives que es promouen a través de la pràctica artística. Així mateix, la matèria Expressió Artística, per la visió transversal en la qual incideixen les seues competències específiques, estableix connexions amb la majoria de competències clau. La competència clau Comunicació lingüística suposa expressar-se de manera oral i escrita en múltiples situacions comunicatives, i també estar disponible per al diàleg crític i constructiu. La Competència digital implica l'activació de destreses relacionades amb la utilització de recursos tecnològics tant en els processos de creació com en els processos de comunicació de l'experiència artística. La competència clau Emprenedora requereix per a la seua consecució de la participació en el disseny i implementació d'un procés de treball que desenvolupe la capacitat d'anàlisi, planificació, organització i gestió, sabers fonamentals inherents a la matèria que ens ocupa. Finalment, la competència clau Personal, social i d'aprendre a aprendre implica l'habilitat de fer front a la incertesa i la complexitat inherents a tot procés creatiu, així com a col·laborar amb els altres de manera constructiva en processos col·lectius i a estar receptiu a formes culturals i artístiques diverses.

### 3.3 Relacions o connexions amb les CE d'altres àrees de l'etapa

Les competències específiques d'Expressió Artística es vinculen amb altres matèries presents en 4t de l'ESO des del punt de vista que la creació artística en general, i especialment les pràctiques artístiques contemporànies, estableixen connexions amb multiplicitat de sabers. Per tant, qualsevol coneixement o saber específic és susceptible de poder vehicular o detonar una proposta artística: economia, medi ambient, ciència, humanitats o tecnologia, entre d'altres. És especialment rellevant el vincle que s'estableix amb l'optativa de Música per les seues connexions artístiques, i també amb les matèries lingüístiques, atés que el component comunicatiu està íntimament lligat a l'expressió, tant en la creació com en el moment de compartir, argumentant les decisions preses i rebent les valoracions alienes. Així mateix, atesa la importància de la connexió d'Expressió Artística amb els reptes del segle XXI, que han de tindre's en compte pel que fa a referents temàtics, estètics, procedimentals i contextuals, s'estableix una connexió



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



natural amb Educació en Valors Cívics i Ètics, quant a la resolució de conflictes de manera democràtica o a la formació de la ciutadania.

## 4 Sabers bàsics

Els sabers bàsics de la matèria Expressió Artística, necessaris per a adquirir les diferents competències específiques, s'estructuren a partir de tres blocs de continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals.

El Bloc 1, «Anàlisi», s'articula entorn de les tres dimensions d'anàlisi de les manifestacions artístiques que permeten aprofundir en la relació entre forma i contingut, i fer conscients processos de creació que d'una altra manera no podrien evidenciar-se: la dimensió estètica, la dimensió ètica i la dimensió comunicativa. La dimensió estètica (subbloc 1.1) recull els continguts necessaris per a desenvolupar la sensibilitat i la capacitat de l'alumnat per a relacionar-se amb si mateix i amb el món. Es concreta en els elements formals que conformen el codi del llenguatge plàstic, visual i audiovisual, així com aspectes relacionats amb estils i corrents artístics sorgits a partir del segle XX i la cultura visual i audiovisual contemporània. La dimensió ètica (subbloc 1.2) agrupa els sabers que requereix l'adquisició de principis i valors d'acord amb els reptes i els desafiaments del món contemporani, la importància del respecte a la diversitat cultural i al dret a la participació en la vida cultural. Finalment, la dimensió comunicativa (subbloc 1.3) reuneix els coneixements relatius a la intencionalitat i les funcions dels diferents llenguatges artístics i a la lectura crítica d'imatges, així com als diferents àmbits d'aplicació de les arts.

El Bloc 2, «Representació», té un caràcter eminentment pràctic i s'estructura entorn de tres subblocs relatius als elements indispensables per al desenvolupament de produccions creatives que preveuen tant producte final com procés creatiu, i tant aspectes formals com aspectes conceptuals. Les tècniques i els procediments de creació artística (subbloc 2.1) es refereixen tant a l'àmbit de la creació gràficoplàstica com a la creació audiovisual, als llenguatges de la contemporaneïtat artística i a les aplicacions digitals. Els processos de treball (subbloc 2.2) preveuen la planificació i l'organització del procés creatiu per fases i a través de diferents estratègies



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



metodològiques. Finalment, els eixos temàtics (subbloc 2.3) ofereixen a l'alumnat la capacitat per a relacionar les seues pròpies creacions amb els reptes del segle XXI, així com entendre i integrar la transversalitat i la dimensió social de les arts.

El Bloc 3, «Comunicació i difusió» presenta els mitjans gràfics, així com visuals i audiovisuals a través dels quals es pot compartir el producte creatiu (subbloc 3.1). D'altra banda, inclou les estratègies comunicatives (subbloc 3.2) que integren la terminologia específica de l'àrea i proporcionarà a l'alumnat recursos per a argumentar i justificar les seues idees entorn de les manifestacions artístiques, tant pròpies com alienes. Finalment, Espais culturals i artístics (subbloc 3.3), es refereix a la identificació d'aquests diferents espais i a les connexions que cal establir amb l'entorn i amb les possibilitats que aquest ofereix. Es recull així mateix el dret a la participació en la vida cultural i la idea de democratització cultural.

<b>BLOC 1. ANÀLISI</b> CE1, CE2, CE5
<b>SB 1.1. DIMENSÍO ESTÈTICA</b>
<p>l Elements formals: llenguatge visual i audiovisual. Elements morfològics (punt, línia, pla, color, textura, llum), dinàmics (moviment, ritme, tensió) i escalars (dimensió, format, escala i proporció).</p> <p>l Estils i corrents artístics a partir del segle XX. Avantguardes artístiques. Propostes interdisciplinàries.</p> <p>l Cultura visual i audiovisual contemporània. La imatge en el món contemporani. Publicitat i contrapublicitat. Disseny disruptiu. Fotografia i identitat.</p>
<b>SB 1.2. DIMENSÍO ÈTICA</b>

- l \_ Elements ètics en la representació. Perspectiva de gènere, multiculturalitat, sostenibilitat, diversitat estètica.
- l \_ Respecte cap a la diversitat cultural.
- l \_ Els reptes del segle XXI i la seua presència en l'art.
- l \_ Dret a la participació en la vida cultural.

### SB 1.3. DIMENSIÓ COMUNICATIVA

- l \_ Elements comunicatius i expressius de la imatge. La comunicació visual.
- l \_ Finalitat i intencionalitat de les imatges. Funció de les imatges: expressiva, estètica, exhortativa, etc.
- l \_ Lectura crítica de les imatges. Veritat i postveritat.
- l \_ Àmbits d'aplicació. Professions i estudis vinculats a la producció cultural i artística. Publicitat Disseny gràfic, de producte, de moda, d'interiors i escenografia.
- l \_ Llenguatges artístics. Interaccions entre disciplines.
- l \_ La dimensió social de l'art

## BLOC 2. REPRESENTACIÓ

CE1, CE3

### SB 2.1. TÈCNiques I MATERIALS DE CREACIÓ ARTÍSTICA

- l Tècniques i procediments de representació artística. Tècniques graficoplàstiques. Mitjans visuals i audiovisuals. Animació. Videoart. Aplicacions digitals. Llenguatges de creació contemporània. Pràctiques artístiques multidisciplinàries. El gest i l'instrument.
- l Materials de creació artística. Sostenibilitat. Qualitats i possibilitats comunicatives. Possibilitats del context. Relació entre material i significat. L'art del reciclatge. Prevenció i gestió responsable de residus.

### SB 2.2. PROCESSOS DE TREBALL

- l Organització del procés creatiu.
- l Criteris de planificació de projectes. Fases de treball i estratègies metodològiques. Estratègies de gestió del treball en equip.

<b>BLOC 3. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ</b> CE4
<b>SB 3.1. MITJANS GRÀFICS, DIGITALS I AUDIOVISUALS</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>  Mitjans i canals de registre i difusió digitals. Normativa d'ús vigent. Drets d'autoria.</li><li>  Relatoria gràfica. Mètodes de registre, difusió i avaluació gràfics i audiovisuals.</li></ul>
<b>SB 3.2. ESTRATÈGIES COMUNICATIVES</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>  Terminologia específica de l'àrea.</li><li>  Estratègies per a l'argumentació i la justificació de criteris.</li><li>  Assertivitat, capacitat d'escolta i llenguatge inclusiu.</li></ul>
<b>SB 3.3. ESPAIS CULTURALS I ARTÍSTICS</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>  Museus i centres de producció cultural i artística.</li><li>  Teatres, cinemes i auditoris.</li><li>  Espais no convencionals.</li><li>  Plataformes digitals.</li></ul>

## 5. Situacions d'aprenentatge.

A continuació es presenten alguns principis rellevants que haurien de tindre's en A continuació, es presenten alguns principis rellevants que haurien de tindre's en compte a l'hora de dissenyar situacions d'aprenentatge per a la pràctica docent d'Expressió Artística. Les situacions d'aprenentatge posen en relació les competències específiques de l'assignatura amb procediments i contextos d'aprenentatge desitjables.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



L'aprenentatge dels sabers bàsics propis de la matèria hauria d'establir-se en forma de bastida que aferme continguts adquirits en cursos previs incorporant-los de manera natural en propostes noves, i evitant repetir conceptes any rere any.

Tenint en compte que les situacions d'aprenentatge, han de connectar-se amb els desafiaments del segle XXI, en el context de la matèria d'Expressió Artística s'han de relacionar i justificar els referents que s'utilitzen sobre la base de la seua connexió amb eixos i temàtiques de transcendència social vinculades als reptes del present, com ara el consum responsable, la resolució pacífica dels conflictes, la valoració de la diversitat personal i la cultural, el respecte al medi ambient i la gestió de residus, o la vida saludable, entre d'altres.

A més, han de tindre en compte la diversitat personal i cultural incloent en els relats d'aula els *microrelats*, és a dir, els de col·lectius minoritzats (perspectiva multicultural, de gènere). Això es planteja com una oportunitat per a ampliar referents i explorar els matisos que proporciona introduir multiplicitat de mirades i respostes a reptes que són comuns.

D'altra banda, per a la qüestió de la sostenibilitat, i en connexió amb els ODS, es recomana la incorporació de materials sostenibles i reciclats a l'aula. En aquest sentit, es tractaria no només d'utilitzar-los, sinó de reflexionar entorn del seu ús, consum i el significat que proporcionen en les creacions d'aula.

Per a poder integrar les experiències personals de l'alumnat, podem detonar els processos d'aprenentatge partint de situacions quotidianes i de vivències compartides, establint els vincles pertinents amb els sabers bàsics i les competències específiques de l'àrea.

Incorporar referents de la cultura visual i audiovisual (com ara imatges de xarxes socials o publicitat) garanteix la connexió amb interessos i amb aprenentatges que l'alumnat ja posseeix, però que no vincula amb els continguts de l'aula. Això permet desdibuixar el límit entre el centre educatiu com a únic espai educador i l'exterior com a font d'experiències desvinculades de l'escola.

Per a considerar altres contextos educatius que ajuden a donar sentit a l'aprenentatge en el lloc de la seua realització, podem utilitzar espais del centre



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



educatiu més enllà de l'aula de referència per a fomentar així el sentiment de pertinença en l'alumnat, intentant que se senta part d'un col·lectiu i reforçar així la seua autoestima. També podem explorar les possibilitats del context més pròxim (barri, poble, ciutat) i establir relació amb els agents culturals de l'entorn. En aquest sentit podem propiciar la participació de creadors i creadores en el centre (mitjançant programes de residències artístiques o invitació a professionals vinculats al món de la creació).

Comptar en els centres educatius amb la figura d'un/a coordinador/a o mediador/a cultural, que afavorisca la participació de l'alumnat del centre en activitats culturals i artístiques de l'entorn, pot ser una manera d'afermar la presència de la cultura i de les propostes culturals de l'entorn en els centres.

L'aula d'Expressió Artística no hauria de ser un lloc exclusivament per a "fer", sinó també per a pensar, connectar, relacionar, estudiar i debatre; en definitiva, per a estimular la reflexió i el pensament crític i divergent. Les propostes d'aula han de ser obertes, de resposta múltiple, i no suposar necessàriament la uniformitat dels productes finals, en el cas que n'hi haja, per a afavorir la inclusivitat i l'heterogeneïtat ocasionades per les diferents personalitats, inquietuds, contextos i vivències de l'alumnat.

Fomentar els processos d'investigació en què es reflexione entorn de les idees i els referents socioculturals que l'alumnat va adquirint és imprescindible per a crear propostes que vagen més enllà de la manualitat i es conformen com a experiències pedagògiques significatives. L'alfabetització visual implica educar la mirada, i per a això hem d'instaurar la pedagogia de la sospita en relació amb les imatges que ens envolten i preguntar-nos constantment sobre els seus possibles significats. La gestió crítica de la cerca i la selecció de la informació en els processos d'aprenentatge és fonamental perquè l'alumnat comprega que les imatges que consumeix diàriament estan carregades de significats i d'intencions.

El desenvolupament del pensament crític i divergent permet enfrontar-se a altres situacions de manera creativa, per la qual cosa els processos de reflexió inherents a la pràctica artística en el context de l'aula garanteixen aprenentatges transferibles a altres situacions en el seu dia a dia o a altres àrees de coneixement.





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Les situacions d'aprenentatge han d'incloure necessàriament elements emocionals per la capacitat que tenen per a interferir i determinar els processos d'aprenentatge. En aquest sentit, la cura dels espais de treball, l'ús respectuós d'aquests, de manera que els senten com a espais propis, pot ajudar a crear experiències més connectades amb l'alumnat i les seues necessitats afectives.

S'ha de garantir l'accés a l'aprenentatge del conjunt de l'alumnat aplicant els principis del disseny universal d'aprenentatge, atenent les dimensions física, cognitiva, sensorial i emocional.

És recomanable justificar de manera assertiva les opinions relatives al treball de l'alumnat, fomentant el reforç positiu i l'adequació de les apreciacions als objectius de la proposta i no a valoracions personals desvinculades d'aquesta.

La complexitat de la creació artística i el respecte pels temps de treball i els seus diferents ritmes suposa acceptar que tot procés d'aprenentatge inclou moments d'adaptació. Per a això, els temps de treball amplis afavoreixen el disseny de seqüències didàctiques que permeten explorar totes les fases del procés creatiu i valorar l'error com una oportunitat per a aprendre.

A més, hem d'emprar un llenguatge inclusiu i igualitari que integre la diversitat inherent als grups amb els quals treballem i facilitar moments per a compartir idees i opinions de manera assertiva.

Hem d'incentivar hàbits de constància i autoexigència, i el plaer per la consecució d'objectius reals. És important que l'alumnat es veja capaç d'acabar els processos i prendre consciència del propi aprenentatge fomentant la reflexió, per la qual cosa hem de programar tasques viables, flexibles i adaptades a les seues capacitats.

Per a fomentar altres formes de representació, es recomana utilitzar estratègies de pensament visual en la conceptualització de continguts curriculars, així com en l'organització i la planificació de projectes o registre d'evidències en processos d'aprenentatge.

Finalment, el desenvolupament de projectes artístics col·lectius fomenta la participació i el diàleg implicant l'alumnat en processos de treball que requereixen cooperació. S'ha de potenciar l'arribada a acords per mitjans dialogats fomentant la



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



cultura democràtica i l'oralitat en l'expressió d'opinions, posicionaments i emocions, i la recepció d'idees alienes. d'aprenentatge per a la pràctica docent d'Educació

## 6. Criteris d'avaluació

### Competència específica 1.

Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, seleccionant tècniques, materials i mitjans artístics adequats a la finalitat comunicativa.

#### Criteri d'avaluació 1.1

Seleccionar les tècniques i els materials més adequats a la finalitat comunicativa en els processos de creació artística utilitzant de manera deliberada les possibilitats expressives dels elements del llenguatge visual i audiovisual.

#### Criteri d'avaluació 1.2

Justificar l'adequació de les tècniques i els materials utilitzats al missatge que es desitja comunicar.

#### Criteri d'avaluació 1.3

Utilitzar diversitat de tècniques i materials, incloent-hi els mitjans digitals, en la representació d'idees, emocions i sentiments, prenent en consideració el criteri de sostenibilitat.

#### Criteri d'avaluació 1.4

Valorar la consecució dels processos de treball i la qualitat dels acabats com a part indispensable del procés de creació fomentant l'autoexigència i l'autocrítica.

### 6.2. Competència específica 2.

Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des d'una perspectiva inclusiva.

#### Criteri d'avaluació 2.1

Relacionar les produccions artístiques pròpies amb altres referents artístics classificant i establint connexions entre els seus elements temàtics i formals.

#### Criteri d'avaluació 2.2



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Argumentar, de manera raonada i respectuosa, els criteris formals i conceptuals de les pròpies creacions utilitzant la terminologia específica de l'àrea.

#### Criteri d'avaluació 2.3

Integrar la perspectiva de gènere, multicultural, inclusiva i sostenible en les pròpies creacions i valorar la dimensió ètica com a part inherent a la producció artística.

### **6.3. Competència específica 3.**

Emprendre processos de creació artística que promoguen la transversalitat de la cultura i les arts, la seua connexió amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI.

#### Criteri d'avaluació 3.1

Incorporar continguts propis de diferents disciplines en els processos de creació artística establint connexions entre multiplicitat de sabers.

#### Criteri d'avaluació 3.2

Integrar temàtiques de rellevància social, personal i ètica en les creacions pròpies vinculant les pròpies produccions creatives amb els reptes del present.

#### Criteri d'avaluació 3.3

Dissenyar cadascuna de les fases del procés creatiu de manera coherent a la seua intenció comunicativa, detectar les necessitats de l'entorn i optimitzar els recursos disponibles.

#### Criteri d'avaluació 3.4

Participar en processos col·lectius de creació artística, implicant-se en les diferents fases de treball i assumint al mateix temps de manera proactiva els diferents rols i tasques assignats.

### **6.4. Competència específica 4.**

Compartir les produccions artístiques pròpies a través de diferents canals i contextos, justificant la selecció d'idees, tècniques, eines i processos, i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn.

#### Criteri d'avaluació 4.1



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Planificar la difusió de les diferents produccions artístiques, seleccionant els canals més adequats per a exposar-les segons les característiques del projecte i implicant la comunitat educativa.

#### Criteri d'avaluació 4.2

Utilitzar la normativa vigent en l'ús de recursos TIC i entorns virtuals per a difondre els projectes, promovent una identitat digital respectuosa.

#### Criteri d'avaluació 4.3

Avaluar el producte final, justificant les decisions preses en el procés de treball i rebent amb obertura les opinions alienes i les propostes de millora.

#### Criteri d'avaluació 4.4

Promoure la participació en la vida cultural difonent les produccions artístiques pròpies i establint relacions amb centres de producció cultural de l'entorn.

### **6.5. Competència específica 5.**

Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic, i a la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació.

#### Criteri d'avaluació 5.1

Identificar els principals sectors professionals de les arts integrant la seua contribució a la societat, la cultura i l'economia.

#### Criteri d'avaluació 5.2

Argumentar la importància de la diversitat i la sostenibilitat cultural en el desenvolupament de la identitat individual i col·lectiva.

#### Criteri d'avaluació 5.3

Valorar la diversitat de llenguatges d'expressió artística, participant de l'experiència d'apreciació i creació en processos creatius individuals i col·lectius.

## **7. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació)**

Es valorarà:

Realització dels treballs en grup.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Realització dels treballs individuals

Supervisió de quadern didàctic.

Valoració de l'actitud i participació a classe.

Observació sistemàtica de la utilització del material i dels instruments en l'elaboració dels treballs.

Qualitat en la presentació dels treballs.

Proves de les diferents propostes.

Produccions gràfiques dels alumnes.

Assistència i puntualitat a classe.

Períodes d'avaluació

El curs consta de tres períodes d'avaluació amb un resultat de l'avaluació continuada que es materialitzarà en una nota final. Cadascun dels períodes està format per un trimestre distribuïts de la següent manera:

**AVALUACIÓ INICIAL:** El 1, 2 i 3 d'octubre tindrà lloc l'avaluació 0.

**PRIMERA AVALUACIÓ:** Les avaluacions es realitzaran el 17, 18 i 19 de desembre.

**SEGONA AVALUACIÓ:** Les sessions d'avaluació seran el 11, 12 i 13 de març.

**AVALUACIÓ FINAL:** L'última avaluació es farà el dia 13 de juny.

Cal remarcar que la nota que apareixerà al butlletí serà la de l'avaluació que corresponga. La nota final ja contemplarà l'avaluació contínua, mitjana dels trimestres a la que estarà sotmès.

Recuperació de pendents

Els alumnes que tinguen aquesta assignatura pendent deuran fer una prova pràctica que es realitzarà entre el 3 i 14 de Febrer de 2025. La prova tindrà dues parts, la resolució a casa dels projectes pràctics que el departament determine, i unes qüestions teòric-pràctiques referent als projectes elaborats. Els projectes hauran d'entregar-se el dia i hora de l'examen, i no en un altre moment.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



La nota final serà l'obtinguda a la prova (projectes i examen), que es qualificarà de 0 a 10

S'avisarà als alumnes que tinguen aquesta assignatura pendent de les dates de recuperació. Segons el decret 38/2017 del 4 d'octubre, el departament proposa els projectes pràctics com a programa de reforç. A l'alumnat se li informarà de com contactar amb el departament de dibuix per poder dur a terme un seguiment de la recuperació i per si tenen alguna qüestió que solucionar, ja que el professorat del departament els poden ajudar.

**El treball elaborat pel departament per a aquest programa de reforç comptarà un 40 % de la nota, l'altre 60 % serà de l'examen. L'alumne que obtinga com a mínim una nota de 5 apareixerà com apte.**

## 8. Criteris de qualificació

Cadascun dels projectes així com cadascuna de les activitats incloses en aquests serà puntuat de 0 a 10, tenint en compte les competències bàsiques i específiques que en cadascun es treballa. Es traurà la mitja ponderada del conjunt a partir de les competències específiques avaluades en els projectes, activitats i propostes proposades.

El professorat realitzarà totes les proves necessàries per a poder comprovar que l'alumnat ha assolit els sabers bàsics proposats.

Si algun alumne no es poguera presentar a alguna de les proves o entregar alguna de les propostes pràctiques serà necessari presentar un justificant mèdic o una recepta de la medicació prescrita pel metge en un termini breu de temps, explicant el motiu de dita falta, perquè se li repetira dita prova o se li permeta entregar els treballs. En tot cas serà el professorat el que decidisca el moment més indicat per a la realització de la mateixa, de manera que segons les circumstàncies podria donar-se el cas de que la repetició de la prova fora després de l'avaluació. En el cas que no



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



es presentara cap justificant mèdic, el professorat no estarà mai obligat a repetir cap prova ni a admetre cap treball.

Es tindran molt en compte els terminis de presentació de treballs, havent de ser respectats per l'alumnat. Es tindrà en compte les dates d'entrega, penalitzant el retard. Si l'alumne no entrega a la data prevista, podrà entregar (amb penalització de 0,5 punts) la següent classe lectiva, o (amb penalització d'1 punt) a la següent.

Com a última opció els alumnes podran presentar els treballs, suspesos o no presentats, a la fi del trimestre. En aquests casos la nota màxima del treball serà de 5 punts.

Les faltes d'assistència i els retards de caràcter no justificat tindran la seua repercussió en l'apartat de la competència bàsica pertinent, l'alumne ha de presentar interès per la matèria. Tant al 1r cicle com al 2n cicle de l'ESO no es contempla la pèrdua del dret a l'avaluació continua. Cada incidència, com pot ser la impuntualitat, la manca de material, les faltes d'assistència, faltes de respecte etc... seran motiu de penalització a la nota.

#### Recuperació:

Quan l'alumne/a no haja arribat al nivell mínim exigít podrà entregar cap a la fi de l'avaluació (únicament en la data fixada pel professorat) aquells projectes que no ha superat. Açò li permetrà poder aprovar el trimestre i inclús pujar la nota.

#### Nota d'avaluació:

S'obtindrà de la mitjana ponderada de les qualificacions obtingudes dels projectes pertinents, obtenint aquesta qualificació de la valoració per competències. Sempre es contempla l'aprobat amb una nota igual o superior a 5.

#### Nota final:

Per obtindre la nota final es farà la mitja aritmètica dels tres trimestres.

En la nota final es tindrà en compte el desenvolupament i el progrés de l'alumne al llarg del curs.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



El departament aplicarà **l'arrodoniment de notes**, tant en els cursos d'ESO com en Batxillerat, que consisteix a:

-Arrodonir la nota a la superior si passa de 0.75 a les avaluacions 1a, 2a i 3a.

-Arrodonir la nota a la superior si passa de 0.5 a l'avaluació final.

Cal tindre en compte que aquest arrodoniment es farà atenent que aprovat és obtindre una nota superior a 4,9 punts (sense cap arrodoniment).

Els alumnes que no hagen presentat alguna proposta de treball no arrodoniran la nota a la immediatament superior, en aquests casos s'arrodonirà a la nota inferior.

## 9. Metodologia. Orientacions didàctiques.

Els principis metodològics en què basarem la nostra activitat docent són: la motivació, que insereix l'alumnat en el procés d'ensenyança aprenentatge per mitjà d'estratègies que sustenten la metodologia global proposada; la investigació, entesa tant com a principi didàctic que imbuïska tota la creativitat i marque la manera de treballar, i també com a estratègia didàctica; i el desenrotllament de la creativitat, prioritari en el llenguatge plàstic, visual i audiovisual, ja que tota l'activitat expressiva ho és quan suposa una creació per part de l'individu.

La línia metodològica a seguir parteix del nivell de desenrotllament de l'alumnat, per a construir, a partir d'ací, altres aprenentatges que afavorisquen i milloren el seu rendiment. La metodologia s'adaptarà a les característiques de l'alumnat, atenent la diversitat, i afavorirà la capacitat dels alumnes per a aprendre per si mateixos i per a treballar en equip. Es tindran en compte els diferents ritmes d'aprenentatge, i les agrupacions en l'aula seran variables i flexibles, d'acord amb les activitats que es realitzaran.

Es prioritzarà la comprensió dels sabers bàsics davant l'aprenentatge purament mecànic o memorístic. Es facilitaran les oportunitats perquè l'alumnat pugua posar en pràctica els nous coneixements i així comprovar la utilitat del que han après i la manera d'aplicar-ho en altres contextos a la seua vida quotidiana. Es fomentarà la participació de l'alumnat i la reflexió personal sobre el que fa i l'elaboració de





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



conclusions, s'assegurarà una efectiva igualtat i es promourà el progrés en l'aprenentatge.

a) Metodologia general i específica. Recursos didàctics i organitzatius.

Davant els continus canvis en el contingut de la matèria que ens ocupa, la diversitat de l'alumnat que arriba a les aules la principal mecànica de procedir a l'aula serà el treball diari continu. Es pretindrà que l'assignatura l'alumnat la porte al dia amb les situacions d'aprenentatge proposades.

El plantejament comença per un treball que s'oferirà a l'alumnat per projectes, tant d'investigació com d'aplicació pràctica. Ja des de cursos anteriors l'alumnat no utilitza llibre de text, cosa que afavoreix la flexibilitat i adequació a de les propostes a cada persona com a individu amb unes característiques, capacitats i mancances. Es pretén desenvolupar en els alumnes i les alumnes les seves capacitats d'observació, imaginació i expressió plàstica visual, preparant-los per comprendre i transmetre imatges del seu entorn natural com a part de la seva formació integral.

El disseny del curs respon a aquest principi general. Tant els sabers bàsics com les propostes i verificacions volen ser instruments que ajuden en l'aprenentatge, l'aprofitament del temps i l'organització del treball a l'aula. Els projectes, d'execució oberta a les possibilitats i actituds de cada alumne/a, s'acompanyaran de pràctiques que no pretenen ser exhaustives i permeten plantejar els diferents enfocaments que puga donar l'alumnat a la proposta de la professora.

A més a més es plantejaran les activitats i projectes pràctics en equip (si trobem una possibilitat de treball sense l'incompliment de la normativa) sobre anàlisi i estudi dels elements de l'entorn, cosa que ha de generar debats a l'aula.

Des del punt de vista metodològic, el pla curricular es fonamenta en els principis següents:

- L'adequació dels sabers bàsics i els mitjans per assolir-los.
- L'enfocament de les propostes o projectes de manera que proporcionen un aprenentatge actiu, atès que promouen la construcció de conceptes.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



-L'orientació significativa de l'aprenentatge, partint d'organitzadors que ajuden en l'anàlisi dels nous coneixements, com també proposant elements motivadors.

-El plantejament d'activitats col·lectives i en petits grups, per contrastar l'elaboració i crear actituds de col·laboració. En aquest aspecte es podran treballar i fomentar les competències relacionades amb el treball grupal i en equip incentivant la tolerància i la cooperació.

El plantejament per projectes té com a element fonamental l'absència de llibre de text, afavorint així la flexibilitat i adequació dels projectes a les inquietuds i els interessos de l'alumnat.

La dificultat fonamental amb la que ens trobem és en la impossibilitat de disposar d'un material d'aula permanent, cosa que inevitablement fa que els obliterats de material a classe siguen continus, amb això la pèrdua de temps lectiu i el trencament del ritme i clima de treball a l'aula. Els materials a l'aula son de gran importància i d'una presència absolutament necessària, i aquest curs ha de ser responsabilitat de l'alumnat.

Com la matèria treballa directament relacionada amb el món de les imatges és absolutament necessari l'ús de material informàtic a l'aula. L'ordinador i el canó de projecció a l'aula és un material del que no es pot prescindir, el seu ús és continu i permet mostrar a tot l'alumnat la diversitat de les imatges que necessiten a cada moment.

Cada vegada més els continguts vénen relacionats amb el tractament de les imatges amb programari de retoc fotogràfic i de treball de producció de vídeo i d'altres processos amb mitjans audiovisuals. A l'aula es disposa de una dotació de 5 ordinadors per a cada grup. D'aquesta manera es pot treballar de forma grupal per fer la recerca d'informació o consultar qualsevol contingut a la web. A més, tenim al nostre abast la possibilitat de disposar fent la corresponent reserva un carro d'ordinadors portàtils i tauletes per a tot l'alumnat del grup. D'esta manera es pot treballar de forma individual qualsevol contingut utilitzant les eines tecnològiques que tenim al nostre abast. En aquest sentit també s'intentarà treballar tots els continguts amb les habilitats i destreses manuals pertinents juntament amb la plataforma



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



AULES, cosa que ens permetrà penjar els plantejaments de projectes i activitats, oferint a l'alumnat totes les propostes i informacions necessàries, i a més, fer les entregues de les seues produccions per aquesta via.

L'absència de llibre de text ha permès a les famílies estalviar-se un material que sol ser una despesa important, açò no vol dir que els alumnes no han de dur cap tipus de material, sinó que s'ha intentat descarregar eixa quantitat econòmica i poder així disposar de més varietat de material d'aula com diversos tipus de pintures, suports, eines i estris de dibuix i d'altres materials que s'utilitzaran a les classes. En aquest sentit la col·laboració de les famílies serà important per poder dur a terme els projectes tal i com els plantejem, com una via d'experimentació que permeta disposar d'un gran ventall de possibilitats.

b) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge. Activitats complementàries.

El plantejament de treball per projectes vol ser una manera nova i diferent d'actuació a l'aula. Perd protagonisme el professorat per a traslladar a l'alumnat el procés de planificació i elaboració dels seus projectes, permetent un enfocament més lliure i d'acord als interessos de l'alumnat.

Sempre ha estat la motivació de l'alumnat una qüestió bàsica en aquesta matèria, i així es continua contemplant en activitats de caràcter complementari que s'oferiran als alumnes, bé a nivell de centre per a actuacions puntuals Pau, Nadal, Sant Jordi..., a nivell d'aula o tutoria i fins i tot de caràcter voluntari.

Veure l'apartat de les activitats extraescolars proposades pel departament al final de la proposta didàctica.

c) Metodologia online mitjançant recursos TIC.

En cas de voler fer una consulta del temari que s'està impartint per part del professorat es poden consultar en qualsevol moment ja que tota aquesta informació es penjarà a la plataforma AULES. Aquesta mateixa serà la via d'entrega dels treballs encomanats.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



D'aquesta manera, l'alumnat tindrà al seu abast tota la informació necessària per poder fer el seguiment de l'assignatura i, ja que no disposem de llibre de text, la podrà consular en qualsevol moment.

Es reforçarà, si és necessari, amb vídeos, enllaços i material addicional tot els continguts que s'expliquen a l'aula.

També es podran realitzar preguntes o consultes a través del correu [@edu.gva.es](mailto:@edu.gva.es). Es contestaran a aquests correus en les hores lectives del professorat.

Al mateix temps, enguany ja es podrà també utilitzar com a via de contacte i comunicació amb l'alumnat l'aplicació Teams.

En conclusió, junt amb la metodologia tradicional es proposarà l'ús de les noves tecnologies per fer més efectiu el procés d'ensenyament i aprenentatge per a tot l'alumnat i que pugua fer un seguiment més interactiu.

## **10. Mesures de resposta educativa a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de desigualtats (mesures de nivell III i IV)**

Cada alumne i alumna posseïx una sèrie de peculiaritats que el diferencia de la resta dels companys, per tant no tots ells aprendran al mateix ritme, ni tindran els mateixos coneixements, motivacions o interessos. Cal detectar el nivell de competències inicial de l'alumnat per a canalitzar el procés d'aprenentatge. Les mesures d'atenció a la diversitat en aquesta etapa estaran orientades a respondre a necessitats educatives concretes i a la consecució de les competències específiques de l'Educació Secundària Obligatòria

En l'atenció a la diversitat convé intensificar la relació de les activitats plàstic visuals amb altres àrees, ja que l'aprenentatge a través de les imatges pot ser molt adequat per a molts.

A l'hora d'avaluar s'hauran de tenir en compte els aspectes següents:

- Delimitació dels sabers bàsics a avaluar.
- Tipus i manera de recollida d'informació.
- Forma de generar criteris i judicis.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



-Decisions al voltant de valorar la diversitat de capacitats de l'alumnat que integren el grup i que, per una raó o per una altra, ofereix la realitat de l'aula.

Amb la finalitat que tot l'alumnat puga participar en les activitats del seu grup classe i assolir els sabers bàsics i competències específiques, el professorat adequa les programacions didàctiques als diferents ritmes, estils i capacitats d'aprenentatge. Aquesta adequació personalitzada de les propostes didàctiques, mesura curricular ordinària de nivell II, considerant la totalitat de l'alumnat del grup classe, i la de nivell III, la mesura que té en compte l'alumnat del grup que requereix una resposta diferenciada. Amb aquestes consideracions es tracta, en definitiva, de reduir els desajustos que es produeixen en la formació dels adolescents i de fer més positiva i eficaç l'acció del professorat en l'exercici de la seva professió.

Al mateix temps es desenvoluparan activitats de reforç i ampliació dissenyades per a assegurar els aprenentatges bàsics.

També es consideren les adequacions necessàries que donen resposta a l'alumnat que requereix mesures curriculars extraordinàries, com les adaptacions curriculars individuals significatives (ACIS) i les adequacions curriculars d'ampliació o enriquiment. Els alumnes amb necessitats educatives especials que necessiten d'una adaptació curricular tindran com a directriu la de l'aprenentatge significatiu, es a dir, es rebaixarà el nivell dels sabers bàsics, adaptant-se a cada alumne i buscant la màxima efectivitat. Aquestes adaptacions es faran durant el primer trimestre amb la col·laboració del departament d'orientació. Per a l'alumnat que es trobe més interessat i dotat per a l'educació plàstica i visual, noves alternatives estimulants diferents vies de treball.

Aquestes adequacions s'han de realitzar en totes les etapes educatives i comporten la planificació de les unitats didàctiques i les activitats curriculars en diferents nivells d'amplitud, la utilització de diverses metodologies, formes de representació i d'expressió, activitats i instruments d'avaluació. A més, han d'estimular la motivació i la implicació de l'alumnat i promoure la interacció, la col·laboració i la cooperació entre iguals.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betsí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetsi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Els equips docents, coordinats per la tutora o el tutor del grup, amb la col·laboració del personal especialitzat de suport i l'assessorament, si escau, del servei especialitzat d'orientació, han de realitzar aquestes adequacions, prenent com a referència les situacions d'aprenentatge i les activitats programades per a tot el grup classe.

Els criteris, instruments i tècniques per a l'avaluació dels aprenentatges de l'alumnat que ha requerit adequacions personalitzades de les programacions didàctiques s'han de realitzar en relació i coherència amb el tipus d'adaptació realitzada. En qualsevol cas, s'ha d'assegurar l'assoliment de les competències específiques de l'etapa, d'acord amb els criteris d'avaluació, per a obtenir la titulació o la competència professional del títol corresponent.

## 1r i 2n de BATXILLERAT: DIBUIX TÈCNIC (I i II).

### 1. Presentació



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



El dibuix tècnic és un mitjà d'expressió primordial en el desenvolupament de processos d'investigació científica, de projectes tecnològics i de creació d'un producte industrial o artístic.

Formalitzo o visualitzo el que s'està dissenyant o descobrint, proporcionant des d'una primera concreció de possibles solucions fins a l'última fase del desenvolupament, en què es presenten els resultats en plànols normalitzats, que garanteixen una interpretació objectiva i precisa.

És un llenguatge indispensable per a totes aquelles persones que es relacionen tècnicament a qualsevol nivell i vulguen convertir el seu treball en una activitat creadora. Contribueix eficaçment a comunicar idees en qualsevol moment del seu desenvolupament; en fase inicial és un bon instrument per a desenvolupar, mitjançant la confrontació d'opinions, treballs d'investigació o propostes de dissenys. Aquesta funció de comunicació que caracteritza el dibuix tècnic afavoreix les fases de creació i la posterior difusió informativa de l'objecte dissenyat.

La matèria potencia la visió espacial de l'alumnat mitjançant la representació tridimensional sobre el pla, la resolució de problemes gràfics i els projectes grupals i individuals, on la creativitat, el pensament crític, el respecte i l'empatia conflueixen en objectius comuns. El caràcter integrador i multidisciplinari de l'assignatura comporta una metodologia activa i participativa, d'aprenentatge per descobriment, d'experimentació sobre la base de resolució de problemes pràctics, o mitjançant la participació en projectes interdisciplinaris, i contribueix tant al desenvolupament de les competències clau corresponents com a l'adquisició dels objectius d'etapa. S'aborden també reptes del segle XXI de forma integrada durant els dos anys de Batxillerat, com el compromís ciutadà en l'àmbit local i global, la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament, l'aprofitament crític, ètic i responsable de la cultura digital, el consum responsable i la valoració de la diversitat personal i cultural.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Dins de les competències clau, trobem diverses connexions amb la competència matemàtica, en ciència, tecnologia i enginyeria, en perfecta consonància amb els referents arquitectònics, industrials o d'un altre àmbit artístic i tècnic que evidencia l'estreta relació que hi ha entre el dibuix tècnic i les matemàtiques.

La competència en consciència i expressió culturals es reflecteix en els dissenys analitzats, des de la seua varietat estilística, de procedència i constructiva. Aquesta competència permet no sols conèixer i valorar el patrimoni local a partir del context en què aquest s'ha desenvolupat, sinó també obrir-se a altres societats i cultures, mostrant interès cap a aquestes.

La competència digital es desenvolupa tant en l'estudi d'obres d'arquitectura, enginyeria o altres elements creatius com en l'experimentació amb les eines bàsiques de programes de disseny, comparant-les amb l'instrumental tradicional de dibuix tècnic.

L'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual de Secundària Obligatòria proveeix l'alumnat dels fonaments geomètrics i la visió espacial inicial de sistemes de representació, conceptes aquests que donen base i continuïtat a un estudi més avançat en aquest nivell. De la mateixa manera, l'aprenentatge col·laboratiu de projectes interdisciplinaris plàstics serveix de vehicle per a posteriors tasques similars en aquesta etapa.

La transversalitat dels aprenentatges s'evidencia en altres matèries del Batxillerat d'Arts, com ara Disseny, on els sistemes de representació i les formes geomètriques són necessaris per a la concepció i desenvolupament de producte. El Dibuix Tècnic Aplicat a les Arts Plàstiques i al Disseny es configura en blocs de contingut similars però enfocats a la disciplina pràctica del disseny. Amb Fonaments de l'Art s'aprofundeix en la presència de la geometria en els diferents moviments artístics i èpoques històriques. Dibuix Artístic emprava conceptes matemàtics bàsics en composició i s'endinsa també en les eines digitals de disseny vectorial.

La matèria Dibuix Tècnic I i II desplega un conjunt de competències específiques que busquen que l'alumnat siga capaç d'apreciar i analitzar obres d'arquitectura, disseny i enginyeria des del punt de vista de les seues estructures i





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



elements tècnics; de resoldre problemes gràficomatemàtics aplicant raonaments inductius, deductius i lògics que posen en pràctica els fonaments de la geometria plana; de desenvolupar la visió espacial per a recrear la realitat tridimensional per mitjà del sistema de representació més apropiat a la finalitat de la comunicació gràfica; de formalitzar dissenys i presentar projectes tècnics col·laboratius seguint la normativa a aplicar i d'investigar i experimentar amb programes específics de disseny assistit per ordinador (CAD).

Els programes i les aplicacions CAD ofereixen grans possibilitats, des d'una precisió i rapidesa més grans, fins a la millora de la creativitat i la visió espacial mitjançant models 3D. D'altra banda, aquestes eines ajuden a diversificar les tècniques a emprar i agilitar el ritme de les activitats, complementant els traçats en suports tradicionals. Tot això permetrà incorporar interaccions i dinamisme en les construccions tradicionals que no són possibles amb mitjans convencionals, i mostrar moviments, girs, canvis de pla i, en definitiva, una representació més precisa dels cossos geomètrics i les seues propietats en l'espai.

Al llarg dels dos cursos de Batxillerat els sabers adquireixen un grau de dificultat i aprofundiment progressiu, i l'alumnat s'inicia, en el primer curs, en el coneixement de conceptes importants a l'hora d'establir processos i raonaments aplicables a la resolució de problemes o que són suport d'altres posteriors, per a gradualment, en el segon curs, anar adquirint un coneixement més ampli sobre aquesta disciplina.

Els criteris d'avaluació, desglossats i establits per a cada curs, són l'element curricular que avalua el nivell de consecució de les competències específiques, i es formulen amb una evident orientació competencial mitjançant la mobilització de sabers bàsics, tant relatius a conceptes com a destreses i actituds, com ara l'autonomia i l'autoaprenentatge, el rigor en els raonaments, la claredat i la precisió en els traçats.

## **2. Competències específiques**

### 2.1. Competència específica 1



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.

### 2.1.1. Descripció de la competència 1

El dibuix tècnic es troba present en obres d'arquitectura, enginyeria i creacions artístiques de tots els temps. Suposa una eina bàsica tant per a la seua concepció i producció com també per a la seua expressió artística. L'anàlisi i estudi fonamental de les estructures i elements geomètrics d'obres del passat i present, des del respecte a la diversitat personal i cultural, contribueix al procés d'apreciació i disseny d'objectes i espais que posseïsquen rigor tècnic i sensibilitat expressiva.

Aquesta anàlisi implica el coneixement previ de construccions geomètriques fonamentals on subjauen operacions matemàtiques, al costat de polígons, corbes, tangències i els principals sistemes de representació espacial, i la indagació en la seua aplicació en diferents èpoques històriques. D'altra banda, es classifiquen els principals instruments de dibuix tècnic i les seues possibilitats, així com la seua correspondència en aplicacions CAD, des d'un posicionament crític, ètic i responsable de la cultura digital.

La vinculació del dibuix amb les matemàtiques en els variats elements geomètrics analitzats permet connectar amb la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM).

Quan finalitza el primer curs l'alumnat hauria d'haver analitzat diverses obres arquitectòniques, d'enginyeria o un altre tipus de dissenys creatius, amb l'objectiu de comprovar la presència de construccions geomètriques en el seu disseny, i hauria d'haver-ne representat algunes emprant el material de dibuix adequat.

En el segon curs l'alumnat hauria d'identificar formes geomètriques en peces industrials d'una certa complexitat, i recrear-ne algunes, així com seleccionar l'instrumental de dibuix tècnic més adequat, comparant-lo amb les possibilitats de programari de disseny assistit per ordinador.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



## 2.2. Competència específica 2

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, utilitzant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.

### 2.2.1. Descripció de la competència 2

Aquesta competència aborda l'estudi de la geometria plana aplicada al dibuix arquitectònic i d'enginyeria a través de conceptes, propietats, relacions i construccions fonamentals. Proporciona eines per a la resolució de problemes matemàtics de manera gràfica, aplicant mètodes inductius i deductius amb rigor i valorant aspectes com la precisió, la claredat i el treball ben fet.

La gradual dificultat dels traçats bàsics en la geometria mètrica resulta fonamental per a anar avançant en construccions cada vegada més complexes de figures planes, fins a arribar a transformacions lligades al concepte de projecció espacial.

També aquesta competència afavoreix el perfil competencial STEM de l'alumnat, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la seua aplicació en solucions pràctiques.

Quan conclou el primer curs l'alumnat hauria de classificar i reproduir les principals construccions bàsiques de dibuix tècnic, relacions geomètriques de polígons i dissenys de peces amb tangències, igual que altres corbes tècniques, valorant la netedat i la cura en la presentació dels seus dibuixos o traçats digitals.

En el segon curs, l'alumnat hauria de manejar amb destresa traçats geomètrics més complexos, transformacions avançant en el concepte de projecció, amb l'objectiu de projectar els seus propis dibuixos amb prou claredat i exactitud, guanyant en autonomia i desenvolupant la seua identitat personal.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



### 2.3. Competència específica 3

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, valorant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.

#### 2.3.1. Descripció de la competència 3

Els sistemes de representació de la geometria descriptiva són necessaris en tots els processos constructius, ja que qualsevol procés projectual requereix el coneixement dels mètodes que permeten determinar, a partir de la seua representació, les seues vertaderes magnituds, formes i relacions espacials entre aquestes.

Dominar els diferents sistemes de representació a través de la conversió de les tres dimensions de l'espai en les dues del pla que ofereix múltiples possibilitats de representació per a tot projecte gràfic, valorant les àrees d'aplicació més habituals. El programari digital de recreació 3D és de gran ajuda per a entendre el dibuix de sòlids polièdrics o de revolució i mètodes gràfics com el gir o abatiment. El treball amb els sistemes gràfics de representació condueix a solucions creatives i col·lectives, reflexionant sobre el resultat obtingut.

Aquesta competència específica es vincula amb la competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria per la seua contribució a la resolució de construccions d'ordre lògic en la recreació espacial. La competència digital té la seua cabuda en l'ús de les TIC i programes de disseny pel fet que indaga en els principis bàsics de cada sistema, així com en l'estudi de posicions característiques de sòlids.

Quan finalitza el primer curs l'alumnat hauria d'haver esquematitzat els principals sistemes de representació de l'espai i els seus principals camps d'acció, i hauria d'haver estudiat les seues possibilitats descriptives i d'obtenció de vertaderes magnituds a partir d'elements bàsics o figures planes.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



En el segon curs, l'alumnat hauria d'experimentar amb la representació de sòlids, valorant la interrelació entre sistemes de representació gràfica i el seu caràcter de reversibilitat.

#### 2.4. Competència específica 4

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

##### 2.4.1. Descripció de la competència 4

La normalització i delineació de peces industrials suposen la principal aplicació del sistema dièdric de representació, en què el croquis exerceix un paper essencial en la projecció inicial. Per tant, l'alumnat ha de conèixer una sèrie de convencions i normes per a dibuix tècnic que estableixen el codi fiable i inequívoc que connecta projectista, fabricant i usuari d'un determinat disseny.

La documentació gràfica de producte comprén la fase d'esbós o croquis, les vistes mínimes necessàries per a interpretar-la i l'acotació de mesures, i anirà des del dibuix de peces individuals manejant diferents escales fins a conjunts mecànics més complexos.

Aquesta competència específica connecta amb l'emprenedora mitjançant el procés de creació d'idees, prototips i solucions amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics i reflexionant al llarg de tota l'experiència, considerant-la una oportunitat d'aprendre. La competència matemàtica es fomenta en l'alumnat amb l'ús d'escales gràfiques en els plànols de peces industrials, convencionalisme indispensable per a tot projecte gràfic d'objecte real.

Quan acaba el primer curs l'alumnat hauria de documentar tècnicament sòlids senzills, aplicant la normativa vigent UNO i ISO i valorant la correcta llegibilitat i funcionalitat de línies normalitzades, acotació, escales, vistes i simbologia.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



En el segon curs, l'alumnat hauria de desenvolupar projectes normalitzats de peces i plànols de taller, combinant disseny, ecologia i sostenibilitat, amb sentit crític i reflexionant sobre la idoneïtat de les propostes i treballant en equip.

## 2.5. Competència específica 5

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

### 2.5.1. Descripció de la competència 5

La conversió digital de les eines de disseny en la societat actual condueix al seu obligat estudi en projectes d'enginyeria i arquitectura. Les solucions gràfiques basades en la precisió, la claredat i la rapidesa dels sistemes CAD exigeixen la recreació espacial i les construccions en pla. Aquesta competència suposa una iniciació a l'ús i aprofitament de les eines digitals de disseny assistit per ordinador, tant en dibuix vectorial de dues dimensions dins de l'àmbit de la geometria mètrica, com en tres dimensions connectant amb la representativa.

Aquesta alfabetització digital requereix una anàlisi crítica i desglossar tota la seua potencialitat, avaluant riscos i actuant en coherència. Aquesta competència també està lligada a la competència personal, social i d'aprendre a aprendre, en la qual formar part d'un projecte col·lectiu implica desenvolupar empatia i generositat des d'una perspectiva àmplia i diversa, conjuminant esforços per a un aprofitament comú.

Quan conclou el primer curs l'alumnat hauria de realitzar dissenys 2D i 3D mitjançant les eines bàsiques de programes CAD, familiaritzant-se amb l'entorn de treball digital i valorant la seua eficàcia, exactitud i possibilitats projectuals.

Després del segon curs, l'alumnat hauria d'elaborar dissenys digitals a partir de formes primitives amb vista a presentacions de projectes en grup, en què la planificació del treball col·laboratiu vertebrava el sentit del producte final.

### 3. Sabers bàsics

#### 3.1. Introducció

Els sabers bàsics recullen aquells continguts que són imprescindibles per a adquirir les competències específiques i s'organitzen entorn de dos blocs interrelacionats. Com la matèria està present en els dos cursos del Batxillerat, s'ha dissenyat la corresponent gradació segons la seua progressiva dificultat.

Cada bloc es divideix en subblocs i aquests, al seu torn, en grups temàtics.

En el bloc "Geometria mètrica" es presenten els sabers relacionats amb la resolució de problemes sobre el pla, des d'una perspectiva històrica i en els diferents contextos en els quals està present: arquitectura, enginyeria i arts plàstiques. També es planteja la relació del dibuix tècnic i les matemàtiques i l'ús de la terminologia pròpia d'aquest àmbit disciplinari.

En el bloc "Geometria projectiva i normalització. Sistemes AD" es recullen els sabers necessaris per a representar gràficament la realitat espacial, expressar amb precisió les solucions a un problema constructiu o interpretar-les per a la seua execució. Així, s'hi inclouen els diferents sistemes de representació, les normes UNO i ISO, i els sistemes CAD.

#### 3.2. Blocs

##### Bloc 1. Geometria mètrica

B.1.1. Desenvolupament històric del dibuix tècnic CE1, CE2, CE3, CE5	1r CURS	2n CURS
G1. Breu recorregut històric		
Tales, Pitàgores, Euclides, Hipàtia d'Alexandria	x	
La geometria en l'arquitectura i l'enginyeria des de la Revolució Industrial. Els avanços en el desenvolupament tecnològic i en les tècniques digitals aplicades a la construcció de noves formes		x

Camps d'acció i aplicacions: dibuix arquitectònic, mecànic, elèctric i electrònic, geològic, urbanístic, etc.	X	X
<b>G2. Elements del dibuix tècnic en les formes de l'arquitectura, l'enginyeria i altres àmbits artístics</b>		
Elements geomètrics en conjunts arquitectònics de diferents èpoques i estils	X	
Geometria en les arts plàstiques	X	
Formes geomètriques en peces industrials	X	X
<b>G3. Instrumental de dibuix tècnic. Terminologia</b>		
Instrumental tradicional. Principals eines i usos	X	
Programari de disseny assistit per ordinador. Comparativa amb eines tradicionals		X
Terminologia específica de la matèria	X	X
<b>G4. Actituds</b>		
Respecte i interès per referents arquitectònics històrics i altres obres plàstiques	X	X
Identificació de construccions de dibuix tècnic en peces industrials		X
B.1.2. Construccions geomètriques CE1, CE2, CE5	1r CURS	2n CURS
<b>G1. Llocs geomètrics</b>		
Operacions bàsiques amb segments i angles	X	
Arc capaç. Aplicacions dels llocs geomètrics a les construccions fonamentals	X	X



Potència d'un punt respecte a una circumferència. Eix radical i centre radical		X
G2. Transformacions geomètriques		
Isomètriques i isogonals: translació, gir, simetria i homotècia	X	
Projectives: homologia i afinitat. Inversió		X
G3. Polígons		
Triangles, quadrilàters i polígons regulars. Propietats i mètodes de construcció.	X	X
Equivalència entre polígons		X
G4. Tangències i corbes		
Tangències bàsiques. Traçat amb eines digitals i sense	X	X
Tangències mitjançant potència i inversió		X
Corbes tècniques. Ovals i ovoides. Espirals	X	
Corbes còniques: el·lipse, hipèrbola i paràbola. Rectes tangents. Traçat amb eines digitals i sense.		X
G5. Actituds		
Rigor en els raonaments i precisió, claredat i netedat	X	X
Resolució de tangències i corbes amb programari digital	X	X

## Bloc 2. Geometria projectiva i normalització. Sistemes CAD

B.2.1. Sistemes de representació CE1, CE2, CE3, CE5	1r CURS	2n CURS
G1. Sistema dièdric		

Punt, recta i pla. Tipologia. Alfabet i pertinences	X	X
Interseccions. Paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies	X	X
Abatiments, girs i canvis de pla. Vertaderes magnituds. Figures contingudes en plans		X
Poliedres: tetraedre, hexaedre i octaedre		X
Superfícies radiades: piràmides i prismes. Seccions		X
Cossos de revolució rectes: cons i cilindres		X
G2. Sistema axonomètric ortogonal i oblic		
Perspectives isomètrica i cavallera. Eixos i coeficients de reducció.	X	X
Elements bàsics: punt, recta i pla	X	
Representació de figures i sòlids senzills	X	
Representació de sòlids amb corbes		X
G3. Sistema acotat		
Fonaments i elements bàsics	X	
Resolució de problemes de cobertes senzilles Representació de perfils o seccions de terreny a partir de les seues corbes de nivell		X
G4. Sistema cònic		
Fonaments i elements del sistema. Perspectiva frontal i obliqua. Representació de figures planes	X	
Representació de sòlids i formes tridimensionals a partir de les seues vistes dièdriques.		X
G5. Aplicacions digitals		
Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats als sistemes de representació	X	X
Representacions físiques i virtuals de poliedres platònics		X

B.2.2. Normalització i documentació gràfica de projectes CE2, CE3, CE4, CE5	1r CURS	2n CURS
<b>G1. Normalització</b>		
Escales gràfiques. Construcció i ús	x	x
Concepte de normalització. Les normes fonamentals UNO i ISO. Aplicacions de la normalització: simbologia industrial i arquitectònica	x	x
Elecció de vistes necessàries. Línies normalitzades. Acotació	x	x
Representació de cossos i peces industrials senzilles	x	
Croquis i plànols de taller. Talls, seccions i ruptures		x
<b>G2. Projectes de col·laboració</b>		
Disseny, ecologia i sostenibilitat	x	
Elaboració de la documentació gràfica d'un projecte d'enginyeria o arquitectònic senzill		x
Plans de muntatge senzills. Elaboració i interpretació		x
<b>G3. Sistemes CAD</b>		
Aplicacions vectorials 2D-3D. Eines i taulers bàsics	x	
Fonaments de disseny de peces en tres dimensions	x	
Modelatge de caixa. Operacions bàsiques amb primitives		x
Aplicacions de treball en grup per a conformar peces complexes a partir d'altres més senzilles		x
<b>G4. Actituds</b>		
Respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu	x	x



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup	x	x
Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat	x	x

#### 4. Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge posen en relació les competències específiques de l'assignatura Dibuix Tècnic amb contextos d'aprenentatge desitjables. En aquest apartat es presenten alguns principis que poden ajudar a dissenyar aquests contextos.

L'aprenentatge dels sabers bàsics propis de la matèria hauria d'establir-se en forma de bastimentada que consolide continguts adquirits en cursos previs incorporant-los de manera natural en propostes noves, evitant en la mesura que siga possible repetir conceptes.

Tenint en compte que les situacions d'aprenentatge han de connectar-se amb els reptes del segle XXI, en el context de la matèria de Dibuix Tècnic s'han de relacionar i justificar els referents que s'utilitzen sobre la base de la seua connexió amb eixos i temàtiques de transcendència social vinculats als reptes del present, com són: la resolució pacífica dels conflictes, la valoració de la diversitat personal i cultural, la confiança en el coneixement com a motor de desenvolupament o l'aprofitament crític, ètic i responsable de la cultura digital.

L'anàlisi d'obres d'arquitectura de diverses cultures i procedències suposa aprofundir en la valoració de la diversitat personal i cultural, juntament amb valors de tolerància i respecte. També és una oportunitat per a indagar sobre el variat patrimoni artístic de la nostra comunitat, amb excel·lents exemples de diferents estils arquitectònics, que connecten el dibuix i la seua funció constructiva.

D'altra banda, per a contribuir a la sostenibilitat, i en connexió amb els Objectius de desenvolupament sostenible, es recomana la incorporació de materials sostenibles i reciclats a l'aula. En aquest sentit es tractaria no sols d'utilitzar-los, sinó de reflexionar al voltant del seu ús i consum i del significat que proporcionen en les creacions d'aula.

Per a poder integrar les experiències personals de l'alumnat, podem detonar els processos d'aprenentatge partint de situacions quotidianes i de vivències compartides,



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



establint els vincles pertinents amb els sabers bàsics i les competències específiques de l'àrea.

Incorporar referents de la cultura visual i audiovisual, com ara imatges de xarxes socials, tutorials o documentals, garanteix la connexió amb interessos i amb aprenentatges que l'alumnat ja posseeix, però que no vincula amb els aprenentatges de l'aula. Permet desdibuixar el límit entre el centre educatiu com a únic espai educador i l'exterior com a font d'experiències desvinculades de l'escola.

Per a contemplar altres contextos educatius que ajuden a donar sentit a l'aprenentatge en el lloc de la seua realització, podem utilitzar espais del centre educatiu més enllà de l'aula de referència (pati, corredors) per a així fomentar el sentiment de pertinença en l'alumnat, intentant que se senta part d'un col·lectiu, i reforçar la seua autoestima. També podem explorar les possibilitats del context més pròxim (barri, poble, ciutat) i establir relació amb els agents culturals de l'entorn. En aquest sentit podem propiciar la participació de dissenyadors i dissenyadores en el centre (mitjançant programes de residències artístiques o invitació a professionals vinculats al món del disseny industrial o l'arquitectura).

El desenvolupament del pensament crític i divergent permet enfrontar-se a altres situacions de manera creativa, per la qual cosa els processos de reflexió inherents a la pràctica del dibuix en el context de l'aula garanteixen aprenentatges transferibles a altres situacions en el seu dia a dia o a altres àrees de coneixement.

Les situacions d'aprenentatge han d'incloure necessàriament elements emocionals per la capacitat que tenen d'interferir i determinar els processos d'aprenentatge. En aquest sentit, la cura i l'ús respectuós dels espais de treball, de manera que els senten com a espais propis, pot ajudar a crear experiències més connectades amb l'alumnat i les seues necessitats afectives.

S'ha de garantir l'accés a l'aprenentatge del conjunt de l'alumnat aplicant els principis del disseny universal i l'accessibilitat per a l'aprenentatge (DUA-A), i atenent les dimensions física, cognitiva, sensorial i emocional.

És recomanable justificar de manera assertiva les opinions relatives al treball de l'alumnat, fomentant el reforç positiu i l'adequació de les apreciacions als objectius de



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



la proposta i no a valoracions personals desvinculades d'aquesta.

Hem d'incentivar hàbits de constància i autoexigència, i el plaer per la consecució d'objectius reals. És important que l'alumnat es veja capaç d'acabar els processos i prendre consciència del propi aprenentatge fomentant la reflexió, per la qual cosa hem de programar tasques viables, flexibles i adaptades a les seues capacitats.

Per a fomentar altres formes de representació es recomana la utilització d'estratègies de pensament visual en la conceptualització de continguts curriculars, així com en l'organització i planificació de projectes o registre d'evidències en processos d'aprenentatge.

El desenvolupament de projectes col·lectius de creació digital d'objectes (vegeu CE05) fomenta la participació i el diàleg implicant l'alumnat en processos de treball que requereixen cooperació, l'aportació de diferents propostes per a sentir-se part d'un tot, en ferm compromís ciutadà en l'àmbit local i global. S'ha de potenciar l'arribada a acords per mitjans dialogats fomentant la cultura democràtica i el llenguatge oral en l'expressió d'opinions, posicionaments i emocions, i la recepció d'idees alienes. A més, hem d'emprar un llenguatge inclusiu i igualitari que integre la diversitat inherent als grups amb els quals treballem, i hem de facilitar moments per a compartir idees i opinions de manera assertiva.

## 5. Criteris d'avaluació

### Competència específica 1

Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.

1r Curs	2n Curs
---------	---------

5.1.1 Relacionar les matemàtiques i el dibuix geomètric, valorant la seua importància en diferents camps com l'arquitectura, l'enginyeria o altres àmbits artístics al llarg de la història.	5.1.1 Analitzar l'evolució de les estructures geomètriques i dels elements tècnics en l'arquitectura i enginyeria contemporànies, valorant la influència del progrés tecnològic i de les tècniques digitals de representació i modelatge.
5.1.2 Identificar estructures geomètriques bàsiques a partir de referents arquitectònics del nostre patrimoni monumental.	5.1.2 Identificar i recrear construccions geomètriques en peces industrials del nostre entorn, valorant l'aplicació pràctica del dibuix tècnic.
5.1.3 Manejar correctament els principals instruments de dibuix tècnic, distingint la seua funció i terminologia específica.	5.1.3 Comparar instruments, material i terminologia de dibuix tècnic amb eines de programari digital de disseny.
5.1.4 Comparar la presència del dibuix geomètric en diferents cultures i relacionar-lo amb el context social, des d'una perspectiva de gènere entre altres.	

## Competència específica 2

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, aplicant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.

1r Curs	2n Curs
5.2.1 Solucionar gràficament càlculs matemàtics i transformacions bàsiques aplicant conceptes i propietats de la geometria plana.	5.2.1 Resoldre figures planes aplicant transformacions geomètriques i valorant la seua utilitat en els sistemes de representació.
5.2.2 Traçar gràficament construccions poligonals basant-se en les seues propietats i mostrant interès per la precisió, claredat i netedat.	5.2.2 Construir polígons amb equivalència d'àrees, aplicant proporcionalitat i valorant la claredat i netedat dels dibuixos.
5.2.3 Resoldre amb precisió exercicis	5.2.3 Resoldre tangències aplicant els

de tangències mitjançant tècniques gràfiques i digitals.	conceptes de potència i inversió, valorant la precisió del traçat gràfic i digital.
5.2.4 Construir corbes tècniques lligades al concepte de tangència amb precisió en els diferents enllaços.	5.2.4 Traçar corbes còniques i les seues rectes tangents aplicant propietats i mètodes de construcció amb eines digitals i sense.

### Competència específica 3

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, considerant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.

1r Curs	2n Curs
5.3.1 Representar elements bàsics en l'espai mitjançant sistema dièdric, determinant la seua relació de pertinença, posició i distància.	5.3.1 Resoldre problemes geomètrics mitjançant abatiments, girs i canvis de pla, i obtindre vertaderes magnituds.
5.3.2 Solucionar problemes d'intersecció, parallelisme, perpendicularitat i distàncies en sistema dièdric.	5.3.2 Representar cossos geomètrics i de revolució aplicant els fonaments del sistema dièdric, així com seccions planes.
5.3.3 Definir elements i figures planes en sistema axonomètric i cònic, valorant la seua importància com a mètodes de representació espacial.	5.3.3 Recrear la realitat tridimensional mitjançant la representació de sòlids en perspectives axonomètriques i còniques, utilitzant els coneixements específics d'aquests sistemes de representació.
5.3.4 Representar i interpretar elements bàsics en el sistema acotat fent ús dels seus fonaments.	5.3.4 Desenvolupar projectes gràfics senzills d'arquitectura o topografia mitjançant el sistema acotat.
5.3.5 Valorar el rigor gràfic de les representacions i les aplicacions digitals basades en sistemes de representació.	5.3.5 Valorar el rigor gràfic de les representacions i la recreació digital de sòlids.

### Competència específica 4

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

1r Curs	2n Curs
5.4.1 Documentar gràficament objectes senzills mitjançant les seues vistes acotades aplicant la normativa UNO i ISO en la utilització de sintaxis, escales i formats, valorant la importància d'usar un llenguatge tècnic comú.	5.4.1 Elaborar la documentació gràfica apropiada per a projectes de diferents camps, formalitzant i definint dissenys tècnics de realització i plànols de conjunt, segons la normativa UNO i ISO.
5.4.2 Utilitzar el croquis i l'esbós com a elements de reflexió en l'aproximació i la indagació d'alternatives i solucions als processos de treball.	5.4.2 Emprar croquis per a l'estudi de talls, seccions i ruptures en el disseny de peces industrials.
5.4.3 Apreciar la netedat i claredat dels traçats, respectant les vistes mínimes necessàries.	5.4.3 Valorar la netedat, claredat i resolució de la delineació normalitzada.

### Competència específica 5

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

1r Curs	2n Curs
5.5.1 Crear figures planes mitjançant programes informàtics de dibuix vectorial usant les eines que aporten i les tècniques associades.	5.5.1 Representar objectes i construccions mitjançant aplicacions CAD, valorant les possibilitats que aquestes eines aporten al dibuix i al treball col·laboratiu.
5.5.2 Representar digitalment sòlids tridimensionals mitjançant eines digitals 3D bàsiques.	5.5.2 Recrear virtualment peces en tres dimensions aplicant operacions algebraïques entre primitives per a la presentació de projectes en grup.
5.5.3 Dissenyar peces buscant la	5.5.3 Dissenyar digitalment conjunts



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



netedat i claredat de formes, utilitzant les eines CAD més adequades.

mecànics cuidant la presentació, la claredat i la simplicitat del producte final, així com la documentació tècnica necessària.

## 6. Instruments d'avaluació (i la seua relació amb els criteris d'avaluació)

En l'assignatura de Dibuix Tècnic tot el que es vaja realitzant és susceptible d'avaluació, és a dir, els apunts que vagen prenent els alumnes (quadern didàctic), els traçats gràfics, les perspectives, els croquis o mà alçada, les proves d'un o més temes, l'obtenció, anàlisi i arxiu d'imatges per part dels alumnes poden i han de ser tinguts en compte com a activitats d'avaluació.

Per tot açò es creu convenient tindre fulls de seguiment on poder registrar les dades de cada alumne. Este registre ha de ser clar, objectiu i concret, per a poder així evitar al màxim inexactituds en l'avaluació, també és convenient passar als alumnes una prova inicial, que ens permeta saber amb exactitud els seus coneixements previs podent així adequar-los als nostres plantejaments.

### Es valorarà:

Realització de treballs en grup.

Realització de treballs individuals.

Supervisió del quadern didàctic.

Valoració de la participació en classe.

Observació sistemàtica del maneig del material i dels instruments en l'elaboració dels treballs.

Qualitat en la presentació dels treballs.

Proves d'un o més temes.

Produccions gràfiques dels alumnes.

Assistència i puntualitat a classe.

### Criteris de correcció de les proves gràfiques:



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



En la correcció es valorarà:

El grau de precisió, claredat i objectivitat en les resolucions gràfiques.

Que siga l'adequat el procés d'execució.

Els traçats auxiliars.

Tots i cadascun dels passos, fins a obtindre el resultat final.

La qualitat de l'acabat i la presentació.

La compensació i representació de formes, i la correcta aplicació de les normes.

El grau d'originalitat, en la proposta que requerisca d'ella.

L'apreciació d'elements del Dibuix Tècnic en obres d'art d'arquitectura i de disseny.

Que la terminologia utilitzada siga la correcta.

Períodes d'avaluació

El curs consta de tres períodes d'avaluació amb un resultat de l'avaluació continuada que es materialitzarà en una nota final. Cadascun dels períodes està format per un trimestre distribuïts de la següent manera segons els dos nivells de Batxillerat:

Per a 1r de Batxillerat:

PRIMERA AVALUACIÓ: Les avaluacions es realitzaran el 17, 18 i 19 de desembre.

SEGONA AVALUACIÓ: Les sessions d'avaluació seran el 12, 13 i 14 de març.

AVALUACIÓ FINAL: L'última avaluació es farà el dia 13 de juny.

AVALUACIÓ EXTRAORDINÀRIA: Es realitzarà a la fi de juny, el dia 26.

Per a 2n de Batxillerat:

PRIMERA AVALUACIÓ: Les avaluacions es realitzaran el 17, 18 i 19 de desembre.

SEGONA AVALUACIÓ: Les sessions d'avaluació seran el 5 de març.

AVALUACIÓ FINAL: L'última avaluació es farà el dia 20 de maig..

AVALUACIÓ EXTRAORDINÀRIA: Es realitzarà al mes de juny, els dies 12 i 13.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Cal remarcar que la nota que apareixerà al butlletí serà la de l'avaluació que corresponga. La nota final ja contemplarà l'avaluació contínua, mitjana dels trimestres a la que estarà sotmès.

**Convocatòria extraordinària:** L'alumnat que no haja superat els continguts mínims durant el curs deurà presentar-se a una prova, en el dia i l'hora estipulats pel centre. Esta prova consistirà en l'execució d'un examen teòric, relacionat amb els temes estudiats i analitzats durant el curs.

La nota final serà l'obtinguda a la prova (examen), que es qualificarà de 0 a 10. S'avisarà l'alumnat que tinga aquesta assignatura pendent de les dates de recuperació. També se'ls informarà de com contactar amb el departament de dibuix per si tenen alguna qüestió que solucionar, ja que el professorat del departament els poden ajudar.

L'alumne/a que obtinga com a mínim una nota de 5 apareixerà com apte.

**Es contarà com nota de curs l'obtinguda a esta prova a la convocatòria extraordinària.**

## 7. Criteris de qualificació

L'alumnat d'este curs utilitzarà els llibres de teoria i pràctica de Donostiarra, tal com s'ha dit anteriorment. El professorat serà el que explicarà i analitzarà cada una de les unitats didàctiques. També farà una proposta d'exercicis així com de làmines que ajuden a consolidar cada tema.

Cada alumne/a tindrà una carpeta on arxivar els diferents exercicis, làmines i ampliacions d'algun tema, tenint-ho tot ordenat i classificat.

Cada làmina serà puntuada de 0 a 10, realitzant diverses durant cada trimestre. Es traurà la mitjana ponderada del conjunt.

Les que se suspenguen per mala presentació, una incorrecta solució del plantejament de l'exercici, etc, es donarà una segona possibilitat d'entrega d'este exercici, repetint-se en la major brevetat de temps possible.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Durant el trimestre es realitzaran diverses proves traient d'elles la mitjana ponderada.

Serà necessari presentar cada làmina exigida a cada alumne, així com la realització de totes les proves.

La valoració dels exercicis així com de les proves es farà atenent-se a les competències bàsiques i específiques que corresponga. A l'apartat dels sabers bàsics es pot veure les competències que més impacte tenen a cadascú d'ells.

Si algun alumne no es poguera presentar a alguna de les proves, seria necessari presentar un justificant mèdic o una recepta de la medicació prescrita pel metge en un termini breu de temps, explicant el motiu de dita falta, perquè se li repetira dita prova. En tot cas serà la professora la que decidisca el moment més indicat per a la realització de la mateixa, de manera que segons les circumstàncies podria donar-se el cas de que la repetició de la prova fora després de l'avaluació. En el cas que no es presentara cap justificant mèdic, el professorat no estarà mai obligat a repetir ninguna prova.

Es tindran molt en compte els terminis de presentació de treballs, havent de ser respectats per l'alumnat. **Es tindrà en compte les dates d'entrega, penalitzant el retard.** Si l'alumne no entrega a la data prevista, podrà entregar (amb penalització de 0,5 punts) la següent classe lectiva, o (amb penalització d'1 punt) a la següent.

Com a última opció els alumnes podran presentar els treballs, suspesos o no presentats, a la fi del trimestre. En aquests casos la nota màxima del treball serà de 5 punts.

Les faltes d'assistència i els retards de caràcter no justificat tindran la seua repercussió en l'apartat de la competència bàsica pertinent, l'alumne ha de presentar interès per la matèria. Cada incidència, com pot ser la impuntualitat, la manca de material, les faltes d'assistència, faltes de respecte etc... seran motiu de penalització a la nota.

**Quant a la pèrdua del dret d'avaluació continua, des del departament s'estableix que amb el 15% de faltes no justificades un alumne/a perd el dret a**



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



**una avaluació continua.** En aquests casos l'alumnat es presentarà a la prova final, a la fi de curs. L'examen avaluarà tots els sabers bàsics d'aquest nivell.

### **Recuperació:**

Pel que fa a la recuperació de les proves suspeses o no presentades, hi haurà una segona possibilitat de recuperar el trimestre. Per a traure la mitjana ponderada de les proves realitzades durant una avaluació, és necessari tindre en totes elles una nota mínima d'un 3.5. Si no fóra així serà necessària la presentació a l'examen de recuperació, com a mínim en les proves realitzades on no s'arribe al 3.5, ja que es considera que la matèria exigida no està totalment apresada.

### **Nota de l'avaluació:**

S'obtindrà de la suma de les qualificacions obtingudes durant el trimestre. Cada nota ja contemplarà el seu pes en les diferents competències clau i per tant totes les competències estaran avaluades en els exercicis o proves.

L'avaluació de l'alumnat és continua i la nota que apareixerà en el butlletí de notes serà la que tinga en eixe moment l'alumne en el trimestre.

### **Nota final:**

Per a obtindre la nota final de cada un dels alumnes es realitzarà la mitjana ponderada de les avaluacions segons els pes estipulat per a cada una d'elles per part del professorat.

En la nota final es tindrà en compte el desenrotllament i progrés de l'alumne al llarg del curs.

El departament aplicarà **el redondeig de notes**, tant en els cursos d'ESO com en Batxillerat, que consisteix a:

-Arrodonir la nota a la superior si passa de 0.75 a les avaluacions 1a, 2a i 3a.

-Arrodonir la nota a la superior si passa de 0.5 a l'avaluació final.

Cal tindre en compte que aquest arrodoniment es farà atenent que aprovat és obtindre una nota superior a 4,9 punts( sense cap arrodoniment).



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Els alumnes que no hagen presentat alguna proposta de treball no arrodoniran la nota a la immediatament superior, en aquests casos s'arrodonirà a la nota inferior.

## 8. Metodologia. Orientacions didàctiques.

### a) Metodologia general i específica. Recursos didàctics i organitzatius.

Abans d'iniciar cada unitat, s'exposarà a l'alumnat quins són els objectius que es pretenen aconseguir així com els sabers bàsics que haurem de treballar. Després, basarem el treball de classe en les següents pautes metodològiques:

1-Exposició per part del professorat, de cada un dels diferents temes i aspectes relacionats amb les situacions d'aprenentatge.

2-Activitats d'aplicació, comprovació i creació relacionats amb els continguts exposats.

3-Correcció i comentari de les activitats per a millorar els resultats.

4-Realització d'alguna làmina on es repassen els continguts i es reforce la destresa del traçat.

5-Participació constant de l'alumnat, de manera activa dins i fora de classe.

6-Utilització del material audiovisual per a reforçar els continguts de l'assignatura.

7-Treball en l'aula, tant a nivell individual com en xicotets grups, d'alguna de les activitats o propostes fetes en classe.

La metodologia utilitzada està orientada a afavorir la capacitat de l'estudiant per a aprendre per ell mateix, treballar en equip, aplicar mètodes apropiats d'investigació i relacionar els aspectes teòrics de la matèria amb les seues aplicacions pràctiques.

### Instruments, materials i tècniques

Els llibres que s'utilitzaran en classe i que s'exigix a l'alumnat són els que s'especifiquen a continuació:

Per a 1r de Batxillerat:

- DibujoTécnico. 1º Bachillerato. Ed. Donostiarra.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



- Cuaderno de prácticas. 1º Bachillerato. Ed Donostiarra.

Per a 2n de Batxillerat:

- Dibujo Técnico. 2º Bachillerato. Ed. Donostiarra
- Apunts en fotocòpies elaborats pel professorat de l'assignatura.

El nucli de "Instruments, materials i tècniques" s'anirà desenrotllant al llarg del curs, és a dir, els seus continguts s'han d'anar veient al mateix temps que la resta dels altres nuclis de continguts, i de forma progressiva anar introduint els materials, instruments i tècniques, en funció del contingut objecte d'estudi. Si s'està treballant per exemple, les rectes perpendiculars i paral·leles s'hauran d'utilitzar l'escaire, cartabó, compàs, regle, paper i llapis per a la seua construcció, açò ha d'implicar, a més el seu coneixement, valoració i conservació.

El material fonamental i el seu us. Llapis, plantilles, regles, compassos i estilògrafs. Coneixement i utilització dels suports. Papers Vegetals i acetats. Cartolines especials.

Tècniques d'esborrament i restauració. Eliminació d'errors.

Aplicacions de les noves tecnologies al dibuix tècnic.

Qualitat en l'acabat i en la presentació de tot el treball i ocupació correcta, atenció i conservació de tot el material que s'utilitza en el Dibuix Tècnic.

La plataforma AULES ens permetrà penjar recursos i/o plantejament d'activitats, oferint a l'alumnat totes les propostes i informacions necessàries, i a més, fer les entregues de les seues produccions per aquesta via si es considera pertinent.

## **b) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge. Activitats complementàries.**

Sempre ha estat la motivació de l'alumnat una qüestió bàsica en aquesta matèria, i així es continua contemplant en activitats de caràcter complementari que s'oferiran a l'alumnat, bé a nivell de centre per a actuacions puntuals Pau, nadal, Sant Jordi..., a nivell d'aula o tutoria i fins i tot de caràcter voluntari.





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



## **9. Mesures de resposta educativa a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de desigualtats (mesures de nivell III i IV)**

Cada alumne i alumna té una sèrie de peculiaritats que el diferencia de la resta dels companys, per tant no tots ells aprendran al mateix ritme, ni tindran els mateixos coneixements, motivacions o interessos. Cal detectar el nivell de competències inicial de l'alumnat per a canalitzar el procés d'aprenentatge. Les mesures d'atenció a la diversitat en esta etapa estan orientades a respondre a necessitats educatives concretes i a la consecució de les competències bàsiques i els objectius de l'etapa.

En l'atenció a la diversitat convé intensificar la relació de les activitats plàstiques i visuals amb altres àrees, ja que l'aprenentatge a través de les imatges pot ser molt adequat per a molts.

A l'hora d'avaluar s'hauran de tenir en compte els aspectes següents:

- Delimitació dels objectius específics a avaluar.***
- Tipus i manera de recollida d'informació.***
- Forma de generar criteris i judicis.***
- Decisions al voltant de valorar la diversitat de capacitats d'alumnes que integren el grup i que, per una raó o per una altra, ofereix la realitat de l'aula.***

Amb aquestes consideracions es tracta, en definitiva, de reduir els desajustos que es produeixen en la formació dels adolescents i de fer més positiva i eficaç l'acció del professorat en l'exercici de la seva professió.

Els alumnes amb necessitats educatives especials que necessiten d'una adaptació curricular tindran com a directriu la de l'aprenentatge significatiu, és a dir, es rebaixa el nivell dels continguts, adaptant-se a cada alumne i buscant la màxima efectivitat d'aquests continguts. Aquestes adaptacions es faran durant el primer trimestre amb la col.laboració del departament d'orientació.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Al mateix temps es desenvoluparan activitats de reforç i ampliació dissenyades per a assegurar els aprenentatges bàsics.

En aquest projecte l'atenció a la diversitat està contemplada principalment en les activitats, les quals responen a tres nivells de dificultat, segons els següents paràmetres.

**Nivell baix.** Un nivell de raonament baix. Només es necessita consultar un llibre per a resoldre-la, únicament cal tindre en compte els conceptes de la unitat que s'està treballant. La qüestió només té una variable per a la seua solució

**Nivell mitjà.** Requereix un major nivell de raonament. El nombre de variables a manejar és 2 o 3. Fa falta manejar conceptes d'altres unitats.

**Nivell alt.** Es necessita manejar un nombre elevat de variables, el nivell de raonament és alt. Es tenen en compte conceptes d'altres cursos per a contestar.

Per tant, el professorat en estes condicions pot triar, en qualsevol moment les activitats més adequades per a cada alumne, grup d'alumnes o situació particular de la classe.

El llibre consta d'una gran quantitat d'activitats i de qüestions que enfoquen els conceptes que s'estudien des de distints punts de vista. Les qüestions poden utilitzar-se amb diverses metodologies, com a sondeig d'idees prèvies, per a comprovar que el corresponent saber bàsic ha sigut comprés o per a matisar i desenrotllar alguna part d'ell.

En els grups d'activitats que segueixen als grups teòrics el professor pot fer una selecció per a triar les activitats que crega més convenientes per a reforçar els sabers bàsics. Per tant el professorat, atenent al criteri d'aconseguir la major eficàcia del seu grup, podria efectuar una selecció de les qüestions i de les activitats de cada unitat per a establir un bon grup d'activitats de reforç o ampliació.

## 2. Elements transversals.

### a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.

La llei estableix la lectura com un eix comú del currículum i com a ferramenta indispensable de les activitats que l'alumne desenvoluparà al llarg de l'etapa. Així, es



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



prestarà especial atenció per part del professorat a l'acostament dels alumnes als diferents llenguatges: científic, tecnològic, periodístic..., de manera que, a l'acabar el període obligatori, els alumnes es troben capacitats i familiaritzats amb el registres lingüístics que utilitzaran en un futur. L'objectiu és que la lectura crítica i conscient passe a ser un hàbit i bagatge de tots els ciutadans.

En concret dins la nostra assignatura es farà a través de lectures que estiguen relacionades amb la matèria (articles, poesies, novel·les...). També amb la lectura en classe per part de l'alumnat de diferents descripcions visuals i plàstiques. A més, s'oferirà als alumnes informació bibliogràfica rellevant que els permeten consultar i aprofundir els seus coneixements. A més, en el cas de 3r d'ESO aquest aspecte es complementarà amb l'ús de l'anglès com a llengua vehicular.

D'acord amb altres departaments si és possible, es realitzaran a 2n d'ESO il·lustracions de paràgrafs, poemes, articles, llibres de lectura... i a 4t d'ESO disseny de cartells, de forma gràfica o digital, de llibres que estiga llegint l'alumnat.

Es proposa fomentar la lectura i per tant la comprensió lectora, i des del departament de Dibuix es potenciarà:

L'ús, la comprensió, l'anàlisi i la manipulació o creació de la cultura visual (publicitat i altres) que porten implícit el treball amb llenguatge oral i escrit.

La realització d'il·lustracions associades a la lectura en classe d'un text del que obtindran el concepte i la imatge principal.

Treball amb la narració gràfica que quasi sempre va recolzada amb la narració escrita. La creació de cartells publicitaris on l'organització de les idees i el missatge siguen clars.

L'ús habitual del vocabulari específic.

El desenvolupament de la transcripció de processos de treball, de l'argumentació sobre les solucions donades i de la valoració de l'obra artística.

Diccionari a l'aula per poder consultar els significats de noves paraules.

Crear una biblioteca d'aula amb material de consulta, llibres de text, llibres relacionats amb el departament adquirits pel centre..., per tal de normalitzar la lectura com a base de la formació i el procés creatiu.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



## b) Educació en valors

Per a tota l'àrea es planteja un bloc transversal de coneixements, que comprén elements com ara el foment del treball cooperatiu, el respecte pel medi ambient, la valoració de l'orde i la neteja en el treball, la planificació del procés creatiu, el respecte pel treball dels altres, el reconeixement del diàleg com a vehicle de consens i l'ús de les noves tecnologies amb un sentit ètic de probitat acadèmica.

Hem de comprometre el nostre alumnat amb determinats principis ètics que els serveixen per a avaluar les seues accions i les dels demés. Aquests principis o valors ens serveixen a tots per a guiar les nostres conductes i són el fonament pel qual fem o deixem de fer una cosa en un determinat moment. La educació en valors la cocebim en un caràcter necessàriament compartit; no és possible únicament des del centre inculcar uns valors als alumnes de tal manera que despertem en ells actituds que es transformen en hàbits. És necessari que des de les famílies i la societat compartim els valors prioritaris a inculcar i la manera de fer-ho. No es tracta de transmetre el valor sinó de oferir experiències quotidianes per a l'apropiació del mateix, però, aquestes experiències les oferim entre tots de manera no contradictòria o l'educació es converteix en una tasca impossible.

**Considerem que alguns dels valors fonamentals amb que han de ser educats els alumnes són: responsabilitat, diàleg democràtic, autoestima, creativitat, respecte, cooperació, interculturalitat i solidaritat.**

Per tant considerem necessària la seua presència en l'activitat docent per facilitar la formació dels alumnes com a persones madures i responsables.

En la programació dels diferents cursos es tractaran també els següents temes:

**Educació ambiental.** L'ensenyament de les diferents matèries han de buscar una presència quasi constant dels temes d'educació ambiental. Els aspectes concrets als que prestarem atenció especial són el reciclat i reutilització de materials mitjançant diferents activitats. Si és possible projecció documental "Deep Blue".

**Educació per a la salut.** Es vol que l'alumnat prenga consciència de la important contribució de les diferents matèries impartides pel departament de dibuix per a



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



promoure hàbits saludables. Per exemple, un coneixement i una interpretació adequada de la publicitat capacita l'alumnat a conèixer i valorar consums saludables. Es prestarà especial atenció als aspectes relacionats amb: la necessitat d'una alimentació adequada en les diverses etapes de la vida i a l'activitat de l'individu.

**Educació del consumidor.** Es fa necessària una comprensió i interpretació correcta de la publicitat per part de l'alumnat amb la finalitat de millorar els hàbits relacionats amb el consum responsable i rebutjar l'ús que es fa amb la publicitat de continguts i imatges que mostren discriminacions sexuals, socials i racials.

**Educació no sexista.** Els alumnes han de prendre consciència dels fenòmens de discriminació per raó de sexe que encara es donen en la societat, i de la importància d'establir els mitjans per a fomentar un ambient a classe de participació, integrador i de respecte cap als demés. Pel·lícula "Billy Elliot".

**Educació per a la pau.** Si desitgem una societat justa, la tolerància, el respecte per les opinions i creences d'altres persones i el reconeixement del diàleg com a mitjà per a resoldre discrepàncies en les opinions, així com els diferents tipus de conflictes, tant personals com socials, es presenten com eines fonamentals per al desenvolupament personal de l'alumnat.

**Educació vial.** Conscienciar l'alumnat de la importància de la seguretat vial servirà per a previndre possibles situacions futures. Amb el desenvolupament de varies unitats l'alumnat prendrà consciència i coneixerà les formes i color dels senyals de trànsit.

**Educació cívica i moral.** Tractarem la necessitat d'establir entre els alumnes pautes de conducta correctes en tots els àmbits socials. Donarem especial importància a la realitat dels immigrants i la seua integració social. Pel·lícula animada "Persépolis".

Aquest treball en valor va dirigit a més a més, a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per causa d'intolerància, especialment referida a condicions de diversitat funcional, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses.

### c) Emprenedoria.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



L'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual col·labora en l'adquisició de la **competència de sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor**, atés que tot procés de creació suposa convertir una idea en un producte. En este sentit, fomenta el desenrotllament d'estratègies de planificació, de previsió de recursos, d'anticipació i d'avaluació de resultats. Tot este procés, junt amb l'esperit creatiu, l'experimentació, la investigació i l'autocrítica fomenten la iniciativa i l'autonomia personal i l'esperit emprenedor.

#### **d) Educació cívica i constitucional.**

Esta matèria constituïx un bon vehicle per a desenrotllar la competència social i cívica. En la mesura que la creació artística supose un treball en equip, es promouran actituds de respecte, tolerància, cooperació, flexibilitat, i es contribuirà a l'adquisició d'habilitats socials. D'altra banda, el treball amb ferramentes pròpies del llenguatge visual, que induïxen al pensament creatiu i a l'expressió d'emocions, vivències i idees, proporciona experiències directament relacionades amb la diversitat de respostes davant d'un mateix estímul i l'acceptació de les diferències.

#### **e) TIC.**

L'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació s'han considerat fonamentals, de manera que obrin els alumnes les enormes possibilitats de la moderna societat tecnològica en la que han de viure. D'ací també, l'orientació universalista del coneixement, que transcendeix de l'entorn immediat dels alumnes al inculcar-los una mirada oberta i universal.

En una societat immersa en el desenvolupament de les noves tecnologies i en la que cada dia és més senzill mirar que llegir o pensar, es fa necessari un recolzament a totes les iniciatives encaminades a incentivar l'hàbit de la lectura.

Hui en dia l'alumnat té un gran camp on explorar, documentar-se i investigar. Per a tot això, disposa de varietat de mitjans informàtics per a la creació i la comunicació visual, tals com l'ordinador, la fotografia i vídeo digital... d'aquesta manera es potencia l'ús de les TIC en l'alumnat.



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxí  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Les dues aules de plàstica contenen des d'aquest curs amb ordinador d'aula amb pantalla i canó projector. En una assignatura tant visual com aquesta és una eina fonamental i indispensable en el treball diari i amb els diferents complements com llibres digitals, internet a classe, presentacions... possibiliten un aprenentatge més pràctic i interessant.

Es disposa a les dues aules de plàstica d'ordinadors per poder treballar puntualment a l'aula de manera diària i còmoda, així com també es disposa al Centre de carros amb ordinadors portàtils i talules per a tot l'alumnat i d'aquesta manera poder complementar els processos de creació amb eines digitals, així com fomentar la recerca i la investigació. Aquest curs s'utilitzaran les TIC de manera constant i permanent, es penjaran els continguts, tasques, formació complementària, ... a la plataforma AULES.

Es promou també a l'aula un ús responsable i bons hàbits en la gestió de les TIC.

### **3. Activitats complementàries.**

ACTIVITATS PLANTEJADES:

El Departament planteja fer alguna eixida al llarg de la jornada lectiva.

A continuació es detallen les propostes que es podrien plantejar:

- 3r ESO. Es planteja la possibilitat de fer una eixida al poble de Fanzara al mes d'abril. Aquesta estaria enfocada per a practicar la pintura mural i en la qual l'alumnat podria participar en els tallers que en la pròpia localitat s'organitzen.
- 1r i 2n de BATXILLERAT. Pràctiques a la UJI a mitjans de gener per exposar-los diferents graus que poden estudiar i orientar-los de cara a cursos posteriors.

També cap la possibilitat de planificar activitats complementàries de treball al Centre, oferint tallers o dinàmiques en un espai controlat del mateix en dies assenyalats, com ara, l'últim dia abans de les vacances de Nadal o abans de Setmana Santa..

### **4. Avaluació de la pràctica docent a través d'indicadors d'èxit.**



Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Durant el curs acadèmic, els membres del departament ens reunim setmanalment en la data que tenim fixada, dimarts de 8:55 a 9:50 h, un dels temes a tractar és l'adequació de la programació, que cada any modifiquem en un intent de millora.

Aquest curs escolar es presenta el nou repte de treballar el currículum publicat al nou decret i aquesta tasca serà intensa per a tot este període.

Es tornarà a posar en marxa una metodologia de treball per projectes que havia sigut més enriquidora i motivadora per a l'alumnat en general i que a més va encaminada en la direcció que proposa la nova llei educativa.

La valoració de resultats, la marxa de les classes, el seguiment de la programació i la formació constant del professorat del departament ens permeten ser més conscients de la problemàtica a l'aula i millorar la nostra tasca docent.

## 5. Pèrdua del dret d'avaluació continua.

Des del departament, s'estableixen els criteris per establir la pèrdua del dret d'avaluació contínua per part del alumnat:

En els cursos d'ESO no es contempla la pèrdua d'avaluació contínua.

Quant al Batxillerat establim que un percentatge de faltes no justificades del 15% de les hores anuals tindrà com a conseqüència la pèrdua del dret d'avaluació continua.

FALTES MÀXIMES SENSE JUSTIFICAR PER A Dibuix Tècnic I

15% de 130 = 19.5 **20 FALTES**

## 6. Llengua vehicular

La programació del departament està redactada en valencià així com les actes o qualsevol altre document del departament.

Així mateix i com a novetat en el PLC, atenent les indicacions del PEPLI, l'assignatura de Educació Plàstica Visual i Audiovisual de 3r de l'ESO tindrà com a llengua vehicular l'anglès i l'assignatura de Educació Plàstica Visual i Audiovisual de 2n de l'ESO tindrà com a llengua vehicular el castellà.

La resta d'assignatures del departament tindran com llengua vehicular el valencià.





Camí de Sant Francesc 2-12549 Betxi  
Tel 964738930  
mail: [12000406@edu.gva.es](mailto:12000406@edu.gva.es)  
web: <https://portal.edu.gva.es/iesbetxi/>



Finançat per  
la Unió Europea



Amb l'acord dels membres del departament de dibuix, es signa tot seguit la programació a data de 30 de setembre de dos mil vint-i-quatre

Gemma Ninot

Miguel Ángel Ros